

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ—ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ—ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

Ἀρχισυντάκτης: Ἀριστέλης Κ. Οἰκονόμος

ΤΟΜΟΣ 806 — ΕΤΟΣ 807

1880 — 1881

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ἐ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ, ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 41.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

[ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ — ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΑ — ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΗ]

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΥΛΙΚΟΙ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΣΚΟΠΟΙ

Ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος εἶναι κράμα φύσεως πνευματικῆς καὶ ὑλικῆς, ἔχων ἀνάγκας πνεύματος καὶ ἀνάγκας ὕλης, ἡ τελικὴ εὐδαιμονία του ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς οἰκονομίας ἀμφοτέρων τούτων. Ὅσοι ὑπολαμβάνουσι τὰ πλούτη ὡς τέλος τῆς ζωῆς, ἀγνοοῦσι τὸν ὑψηλότερον προορισμὸν ταύτης. Τὰ ὑλικά ἐφόδια τῆς ζωῆς ἄνευ τοῦ ἐξαγνισμοῦ, τὸν ὁποῖον ἐνεργεῖ ἡ διανοητικὴ καλλιέργεια, καταβιβάζουσι τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν θέσιν τοῦ κτήνους μετὰ βεβαιότητος τόσον μᾶλλον ἀξιοσημειώτου, ὅσον ὀλιγώτερον παρατηρεῖται αὕτη ὑπὸ ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἰδιαιτέρως ἀφορᾷ. Καὶ τὰ πνευματικά δὲ ἐφόδια τῆς ζωῆς ἄνευ τοῦ ἔργματος, τὸ ὁποῖον χορηγεῖ ἡ ὑλικὴ ἀποκατάστασις, μεταβάλλουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς διάττοντας τρόπον τινὰ ἀστέρας, τῶν ὁποίων ἡ λάμψις ἀπόλλυται ἀστραπηδὸν εἰς τὸν πέριξ σκοτεινὸν ὀρίζοντα. Εἶναι ἀληθές, ὅτι τοιαῦται τινες λάμπεις εὐρίσκουσιν ἐπὶ τέλους ἐν τῇ ἀπειρίᾳ τῶν αἰώνων τὴν φιλοσοφικὴν τοῦ πνευματικοῦ μεγαλείου ὁδόν· σκοπὸς ὅμως τῆς προκειμένης μελέτης εἶναι οὐχὶ αἱ ἐξαιρέσεις τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν τῆς ἀνθρωπογενείας, οἱ μεγάλοι τουτέστι τῶν ἀνθρώπων πληθυσμοί, κατὰ τοὺς ὁποίους οἱ μέσοι ὅροι τῆς πνευματικῆς καὶ ὑλικῆς ζωῆς περιλαμβάνουσι τὴν πληρεστέραν τοῦ γενικῶς ἐφικτοῦ ἔννοιαν.

Ἡ ἐπιρροή τῆς πολιτείας ἐπὶ τῆς πνευματικῆς καὶ ὕλικῆς εὐδαιμονίας τῶν ἀνθρώπων λειτουργεῖ κατὰ διαφόρους τρόπους. Ἐπὶ τῆς πνευματικῆς εὐδαιμονίας πρόκειται περὶ τῶν μεγάλων ἀρχῶν τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας, τῆς παιδείας καὶ τῆς ἐλπίδος. "Ὅλα τὰ πολιτεύματα δὲν στηρίζονται ἐξ ἴσου ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τούτων, Ὅποια π. χ. μαθήματα δύναται νὰ προσφέρῃ τὸ πολίτευμα τῆς ἀνθρωπομεταλλεύσεως εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κοινωνίας; "Ὅταν ἡ πολιτικὴ ἀποβλέπη εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ συμφέροντος τοῦ ἐνὸς ἢ τῶν ὀλίγων, ὅταν τὰ ἐλατήρια τῆς κυβερνήσεως πρὸς αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀποβλέπουσιν, οὐδεὶς περὶ ἠθικῆς καὶ ἐλευθερίας λόγος, ἀληθῆς δὲ παιδεία καὶ ἐνθαρρυντικὴ περὶ τοῦ μέλλοντος ἐλπίς εἶναι ἀλλότρια πρὸς τοιαύτην κοινωνικὴν κατάστασιν ἀγαθὰ. Ἀπ' ἐναντίας τὸ πολίτευμα τῆς ἐλευθερίας ἀνορθοῖ καὶ ἐξευγενίζει τὰς ψυχὰς τῶν πολιτῶν, ἀνοπτύσσει τὴν εὐθύνην αὐτῶν καὶ ἐκτείνει τὸν κύκλον τῆς ἐνεργείας των, μορφώνει διὰ τῆς παιδείας τὴν καρδίαν τῶν πολιτῶν καὶ ἀνοίγει τὸ πνεῦμά των εἰς νέους ὀρίζοντας, εἰσέρχεται εἰς τὰς μεγάλας ἀληθείας τῆς θρησκείας καὶ διαιωνίζει τὰς ἐλπίδας τῆς παρούσης ζωῆς εἰς εὐρύτερον τοῦ μέλλοντος σύνδεσμον. "Ὅταν ἡ πολιτικὴ τῶν κοινωνιῶν ἀρετὴ πρὸς ταιαῦτα ἰδανικὰ ἀποβλέπη, ἡ πρόοδος δὲν εἶναι λέξις κενή, προάγεται δὲ τὸ σύνολον τοῦ κοινωνικοῦ ὀργανισμοῦ καὶ ἐμπεδοῦται ἡ δυνατὴ ἐπὶ τῆς γῆς τελείωσίς του. Πόσον διαφέρει τὸ ἄλλο σύστημα τῆς περιορισμένης πολιτικῆς, τὸ ὁποῖον περὶ μερικὰς μόνον τῆς κοινωνίας τάξεις στρεφόμενον καὶ περὶ προνομιοῦχά τινα πρόσωπα κυρίως ἀποβλέπον, ὑπολαμβάνει τὴν κοινωνίαν τῶν ἀνθρώπων ὡς ἀγέλην κτηνῶν!

"Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐπιρροὴν τῆς πολιτείας ἐπὶ τῆς ὕλικῆς εὐδαιμονίας τῶν ἀνθρώπων, τὸ θέμα τοῦτο συνδέεται μετὰ τῆς κυβερνητικῆς ἐπόψεως τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας. "Ὅλαι αἱ φυσικαὶ ἀνάγκαι τῶν ἀνθρώπων, διὰ τὰς

ὁποίας ἐξαρτᾶται οὗτος ἐκ τῶν ὁμοίων του, ἱκανοποιοῦνται διὰ τῶν ἀποτελούντων τὴν γενικὴν τοῦ πλούτου ἐννοιαν ἐφοδίων τῆς ζωῆς. Ὁ πλοῦτος, λέγει ὁ Sismondi, παραγγέλλει τὴν ἐργασίαν, ἀγοράζει τὰς φροντίδας, προμηθεύει πᾶν ὅ,τι ὁ ἄνθρωπος συνήθροισε διὰ τὴν χρῆσίν του καὶ διὰ τὰς ἡδονὰς του. Δι' αὐτοῦ διατηρεῖται ἡ ὑγεία, ὑποστηρίζεται ἡ ζωὴ, προμηθεύονται τῶν ἀναγκαίων ἡ παιδικὴ καὶ πρεσβυτικὴ ἡλικία, τίθενται δὲ εἰς τὴν διάθεσιν ὄλων τῶν ἀνθρώπων ἡ τροφή, ἡ ἐνδυμασία καὶ ἡ οἴκησις. Ὁ πλοῦτος λοιπὸν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀντιπροσωπεύων πᾶν ὅ,τι οἱ ἄνθρωποι δύνανται νὰ ποιήσωσι διὰ τὴν ἀμοιβαίαν ὕλικὴν εὐδαιμονίαν. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν δὲ ταύτην ἡ πολιτεία, ἔχουσα κυριωτάτην ἀποστολὴν τὴν διοίκησιν τῆς ὀλομελείας τῆς ἐπικρατείας, ἐν προσώποις καὶ ἐν πράγμασιν, ἀποτελεῖ μίαν τῶν κυριωτέρων βάσεων ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ περαιτέρω προαγωγή τῆς ὕλικῆς εὐδαιμονίας.

Ἡ γενικὴ ὄλων ὠφέλεια εἶναι ὁ ὑπέρτατος τῆς ὀρθῆς πολιτείας σκοπός, περὶ τὸν ὁποῖον πρέπει διαρκῶς νὰ στρέφονται ὅλαι αἱ προσπάθειαι αὐτῆς. Διὰ τῆς ὑψηλῆς πολιτικῆς ἐκτείνονται πρὸς ὅλους τοὺς πολίτας τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐλευθερίας, τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν φώτων· διὰ τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας καταβάλλεται μέριμνα εἰς ἀνάπτυξιν τῆς κοινωνικῆς περιουσίας καὶ ἐπιζητεῖται ἡ τάξις, ἥτις ἐξασφαλίζει τόσον τῷ πτωχῷ ὅσον καὶ τῷ πλουσίῳ συμμετοχὴν εἰς τὴν εὐπορίαν, εἰς τὴν γλυκύτητα καὶ εἰς τὰς ἀναπαύσεις τῆς ζωῆς, ἡ τάξις, ἥτις ἀφίνει οὐδένα ἐν παθήσει, οὐδένα ἐν ἀνησυχίᾳ· περὶ τῆς αὔριον, οὐδένα ἐν ἀδυναμίᾳ νὰ προμηθευθῇ διὰ τῆς ἐργασίας του τὴν τροφήν, τὴν ἐνδυμασίαν, τὴν κατοικίαν, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀναγκαῖαι εἰς αὐτὸν καὶ τὴν οἰκογένειάν του, ὅπως ἡ ζωὴ εἶναι ἀπόλαυσις καὶ οὐχὶ βᾶρος. Ἡ συνάθροισις τοῦ πλούτου ἐν τῇ χώρᾳ δὲν εἶναι, κατ' ἀφηρημένην τινὰ θεωρίαν, σκοπὸς τῆς πολιτείας· μᾶλλον εἶναι τοιοῦτος ἡ συμμετοχὴ ὄλων

τῶν πολιτῶν εἰς τὰς ἀπολαύσεις τῆς φυσικῆς ζωῆς, τὰς ὁποίας ὁ πλοῦτος ἀτιπροσωπεύει. Ἡ πολιτεία, ὡς Θεματοφύλαξ τῆς κοινωνικῆς δυνάμεως, καλεῖται εἰς ὑποστήριξιν τῆς Θείας Προνοίας, εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ ἀθροίσματος τῆς εὐδαιμονίας ἐπὶ τῆς γῆς καὶ εἰς τὴν κατὰ τοσοῦτον ἐνθάρρυνσιν τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ζῶσιν ὑπὸ τοὺς νόμους τῆς, καθ' ὅσον αὕτη δύναται συγχρόνως νὰ ἀναπτύσῃ δι' αὐτοὺς τὰς εὐκαιρίας τῆς εὐδαιμονίας.

Ὁ πλοῦτος καὶ ὁ πληθυσμὸς δὲν εἶναι, ὑπὸ ἔποψιν ἀπώλυτον, σημεῖα τῆς εὐτυχίας τῶν ἐθνῶν· μόνη ἡ σχέσις, ἣτις ὑφίσταται μεταξὺ τοῦ πλούτου καὶ τοῦ πληθυσμοῦ ἀποτελεῖ τὸ ἀληθές τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως κριτήριον. Καὶ ὁ μὲν πλοῦτος εἶναι ἀγαθόν, ὅταν διαδίδῃ τὴν εὐπορίαν εἰς ὅλας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας, ὁ δὲ πληθυσμὸς εἶναι πλεονέκτημα, ὅταν ἕκαστος ἄνθρωπος εἶναι βέβαιος εἰς τὴν διὰ τῆς ἐργασίας του εὕρεσιν ἐντίμου ὑπάρξεως. Ἐν τούτοις δύναται χώρα τις νὰ εἶναι ἀθλία καὶ ὅταν πρόσωπά τινα ἐν αὐτῇ συσσωρεύωσι κολοσσαίας περιουσίας· ἐὰν δὲ ὁ πληθυσμὸς, ὡς π. χ. ἐν Κίνα, εἶναι πάντοτε ἀνώτερος τῶν μέσων τῆς συντηρήσεώς του, ἐὰν ὅπως ζῆσῃ ἐπαρκῆται εἰς τὰ ἀπόβλητα μέρη τῶν σφαγίων, ἐὰν ἀδιακόπως ἀπειλῆται ὑπὸ τῆς πείνης, ἢ πολυανθρωπία αὕτη ἀντὶ νὰ εἶναι ἀντικείμενον φθόνου ἢ μέσον δυνάμεως, εἶναι ἀπ' ἐναντίας συμφορά.

Ἡ τελειοποιημένη κοινωνικὴ τάξις, ἐξακολουθεῖ ὁ Sismondi, εἶναι ἐν γένει ὠφέλιμος ἐξίσου τῷ πτωχῷ καὶ τῷ πλουσίῳ, ἡ δὲ πολιτικὴ οἰκονομία διδάσκει τὴν διατήρησιν τῆς τάξεως ταύτης διὰ τῆς διορθώσεως αὐτῆς καὶ οὐχὶ τὴν καταστροφὴν τῆς. Εἶναι βεβαίως εὐεργετικὴ ἢ Θεία Πρόνοια, ἡ δώσασα εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ ἀνάγκας καὶ ὀδύνας, διότι δι' αὐτῶν ἐρεθίζει ἢ ἐξεγείρει τὴν ἐνεργητικότητα ἡμῶν, ὠλοῦσα τὴν πρὸς τὰ πρόσω ἀνάπτυξιν σύμπαντος τοῦ ἡμετέρου ὄντος. Ἐὰν ἐπετυγ-

χάνετο ἢ ἀποδιώξει τῆς λύπης ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, θὰ ἐξωρίζετο ἐπίσης καὶ ἡ ἀρετὴ· ἐὰν δὲ ἀπεδιώκετο ἡ ἀνάγκη, θὰ ἐξωρίζετο ἐπίσης καὶ ἡ βιομηχανία. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἡ ἰσότης τῶν κοινωνικῶν καταστάσεων, ἀλλ' ἡ εὐδαιμονία ἐν πάσαις ταῖς κοινωνικαῖς καταστάσεσι, τὴν ὁποίαν ὁ νομοθέτης πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν. Ἡ εὐδαιμονία αὕτη δὲν ἐπιτυγχάνεται διὰ τὰς διανομῆς τῶν ἰδιοκτησιῶν, διότι δι' αὐτῆς θὰ καταστρέφετο ὁ ζῆλος πρὸς τὴν ἐργασίαν, ἣτις μόνη πρέπει νὰ δημιουργῇ πᾶσαν ἰδιοκτησίαν, δὲν δύναται δὲ νὰ ἀναπτυχθῇ εἰμὴ ἐν ταῖς ἀνισότησι τὰς ὁποίας ἀνανεώνει ἀκαταπαύστως. Ἀπ' ἐναντίας ἡ εὐδαιμονία ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἐξασφαλίσεως πάντοτε τῆς ἀμοιβῆς πρὸς πᾶσαν ἐργασίαν, διὰ τῆς συντηρήσεως τῆς ἐνεργείας ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τῆς ἐλπίδος, διὰ τῆς διευκολύσεως τῶν μέσων τῆς ζωῆς τόσον τῷ πτωχῷ ὅσον καὶ τῷ πλουσίῳ, καὶ διὰ τῆς διαδόσεως τῶν ἡδυτήτων τῆς ζωῆς εἰς ἀμφοτέρους ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΕΝ Τῇ ΙΟΝΙΩ ΠΟΛΙΤΕΙΑ.

Εἰς τὸ εὐρὺ ζήτημα τῆς ἐλευθερίας τῶν ἐκδιδουσῶν τραπεζογραμμάτια πιστωτικῶν καταστημάτων ἡσχολήθη κατ' ἐπανάληψιν ἄλλοτε ἡ «Οἰκονομικὴ Ἐπιθεώρησις» ἀπὸ γενικῶν τῆς ἐπιστήμης ἀρχῶν μέχρι τῶν διαφορῶν κατ' ἐξοχὴν ἐφαρμογῶν. Δὲν εἶναι ἀπο σκοποῦ ἡ νομοθετικὴ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἀνάπτυξις τῆς γείτονος Δημοκρατίας τῶν Ἰονίων Νήσων ὀλίγον πρὸ τῆς μεθ' ἡμῶν ἐνώσεώς της. Ὁ ἐπόμενος ΛΑ' νόμος τοῦ ἐνδεκάτου Κοινοβουλίου της, ἀπὸ 4/16 Φεβρουαρίου 1860, κανονίζων τὴν σύστασιν ἀνωνύμων ἐταιριῶν πρὸς ἐπιχείρησιν τραπεζικῶν ἐργασιῶν καὶ ἐκδοσιν τραπεζικῶν γραμματίων, ἀνήκει εἰς

τὴν μεγάλην τῆς τραπεζικῆς ἐλευθερίας ἀρχήν, ἣτις εἶναι προωρισμένη νὰ ἐξασκήσῃ σπουδαίαν ἐπιρροήν ἐπὶ τῆς πιστωτικῆς ἐν γένει τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ οἰκονομίας. Ἐὰν δὲ τὸ ἄρθρον 1ον τοῦ τελευταίου ψηφισθέντος νόμου ΩΚΣΤ' τῆς 21 Ἀπριλίου 1880 καταργῆ τὸ ὠραῖον Ἴόνιον νομοθέτημα, λόγος εἶναι πλειότερος ἵνα τοῦτο μελετηθῆ βαθύτερον.

Ἄρθρ. 1. — Πᾶσα ἀνώνυμος Τραπεζικὴ Ἑταιρία, προτιθεμένη νὰ ἐκδίδῃ τραπεζικὰ γραμμάτια, φέροντα τὴν ἡμέραν καὶ τὸν τόπον τῆς ἐκδόσεως, πληρωτέα εἰς τὸν ἐπιφέροντα ἐν ὄψει ἀτόκως καὶ διὰ κυκλοφοροῦντος νομίσματος, καὶ ὑπογεγραμμένα παρὰ τοῦ Διευθυντοῦ, ἢ τῶν Διευθυντῶν τῆς Ἑταιρίας, πρέπει νὰ ἐξουσιοδοτηθῆ δι' ἀποφάσεως τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τοὺς κατωτέρω τεθησομένους κανόνας.

Ἡ ἀπὸ τῆς Κυβερνήσεως χορηγουμένη ἐξουσιοδότησις μετὰ πάντων τῶν ἐγγράφων, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἑταιρικοῦ συμβολαίου, θέλουσι κοινοποιεῖσθαι εἰς τὴν Βουλὴν κατὰ τὴν πρώτην αὐτῆς Σύνοδον πρὸς γνῶσιν αὐτῆς.

Ἄρθρ. 2. — Τὰ ὡς ἄνωθεν ἐκδοθησόμενα γραμμάτια οὐδέποτε θέλουσι ἔχει ὑποχρεωτικὴν κυκλοφορίαν.

Ἄρθρ. 3. — Ἐντὸς τεσσάρων μηνῶν ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τοῦ συμβολαίου, αἱ μετοχαὶ πρέπει νὰ ᾤσιν ὑπογεγραμμένοι παρὰ τῶν μετόχων, ἢ τῶν νομίμων αὐτῶν ἀντιπροσώπων. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ δικαιογράφου τούτου ζητεῖται καὶ χορηγεῖται ἡ ἐξουσιοδότησις, αἱ δὲ ἐργασίαι τῆς Τραπεζῆς δὲν ἀρχονται οὐδὲ λογίζονται ἐπιτετραμμένοι, ἢ μετὰ τὴν καταβολὴν τοῦ ἡμίσεος τοῦ κεφαλαίου διὰ κυκλοφοροῦντος νομίσματος. Τὸ ἄλλο ἥμισυ πρέπει νὰ καταβληθῆ ἐντὸς διετίας ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας τοῦ συμβολαίου, ἐκτὸς ἂν ἡ Ἀρχή, ἣτις ἐχορήγησε τὴν ἐξουσιοδότησιν, δώσῃ περὶ τούτου ἰδιαιτέραν παράτασιν, ἕνεκα

λόγων ἀρκούντως δικαιολογούντων τὴν αἴτησιν. Ἐὰν ἐντὸς τεσσάρων μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐξουσιοδοτήσεως ἡ Τράπεζα δὲν τεθῆ εἰς ἐνέργειαν, ἡ ἐξουσιοδότησις θεωρεῖται ὡς μὴ δοθεῖσα.

Ἄρθρ. 4. — Δὲν χορηγεῖται ἡ εἰρημένη ἐξουσιοδότησις εἰμὴ εἰς τὰς ἀνωνύμους Τραπεζικὰς Ἑταιρίας, σκοπὸν προτιθεμένας προεξοφλήσεις, δάνεια ἐνυπόθηκα, ἢ μὴ, παρακαταθήκας μετὰ ἢ ἄνευ τόκου, τρέχοντας λογαριασμούς, καὶ πᾶσαν ἄλλην κυρίως λεγομένην Τραπεζικὴν ἐργασίαν, ἅτινα πρέπει ἅπαντα νὰ προσδιορισθῶσιν εὐκρινῶς εἰς τὸ συστατικὸν τῆς Ἑταιρίας συμβόλαιον, ὅπερ κατὰ τοὺς ἰσχύοντας νόμους πρέπει νὰ ἐγκριθῆ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως. Δὲν χορηγεῖται ἡ ἐξουσιοδότησις εἰς τὰς Ἑταιρίας, εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις τῶν ὁποίων περιλαμβάνονται ἀσφάλεια, ναυτοδάνεια καὶ πᾶν ἄλλο τυχαῖον Συμβόλαιον.

Οἱ Διευθυνταὶ τῆς Τραπεζῆς, ἣτις ἤθελον ἐπιχειρήσει τοιαύτας ἐργασίας, θεωροῦνται, ἐν περιπτώσει πτωχεύσεως τῆς Ἑταιρίας, ὑπεύθυνοι δολίας χρεωκοπίας· ὅθεν εἰς τὰς περιπτώσεις τὰς προνοουμένας παρὰ τῶν ἄρθρων 517 καὶ 518 τοῦ Ἐμπορικοῦ Κώδικος προστίθεται καὶ ἐκείνη τῶν Διευθυντῶν Τραπεζικῶν Ἑταιριῶν, οἵτινες ἤθελον παραβῆ τὴν διάταξιν τοῦ παρόντος ἄρθρου.

Ἡ ποινικὴ ἀγωγὴ πρὸς καταδίωξιν τῶν εἰρημένων Διευθυντῶν ἐξασκεῖται καθ' ἃ διατάττει τὸ 519 ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ Κώδικος.

Ἄρθρ. 5. — Ἡ ἐξουσιοδότησις, ἡ χορηγουμένη εἰς τὰς ἀνωνύμους Τραπεζικὰς Ἑταιρίας, δὲν δύναται νὰ ἰσχύῃ ἐπέκεινα τῶν εἴκοσιν ἐτῶν ἀφ' ἧς ἡμέρας πραγματικῶς ἤρχισαν τὰς ἐργασίας των.

Ἐξαιροῦνται τῆς διατάξεως ταύτης αἱ τυχόν συστηθῆσόμενα Ἀγροτικὰ Τράπεζαι, ἢ ὅσαι συστήσουσι τμήματα Τραπεζικὰ τοιοῦτου κλάδου.

Ἄρθρ. 6. — Τὸ ἑταιρικὸν κεφάλαιον, διαιρούμενον

εις μετοχάς, δὲν δύναται νὰ εἶναι ἔλασσον τῶν λιρῶν στερλινῶν 40,000· πᾶσα δὲ Τράπεζα, ἔχουσα κεφάλαιον οὐχὶ ἔλασσον τῶν 40,000 λ. στερ. δύναται νὰ ἔχη καὶ Τραπεζικὸν ὑποκατάστημα εἰς μίαν ἢ πλείονας τῶν ἄλλων νήσων.

Ἄρθρ. 7. — Τηρουμένης τῆς διατάξεως τοῦ 19 ἄρθρου, οἳδὴποτε ἤδη ὑπάρχουσα Τράπεζα, δύναται, ἀφοῦ ἀποδείξει ὅτι κατέχει ὑπεροχὴν ἐνεργητικοῦ ἐπὶ τοῦ παθητικοῦ αὐτῆς, νὰ ὑπολογίσῃ εἰς τὴν καταβολὴν τοῦ κεφαλαίου της καὶ πιστώματα φερέγγυα ἐκ τοῦ ἐνεργητικοῦ αὐτῆς.

Ἄρθρ. 8. — Ἡ διεύθυνσις τῶν Τραπεζικῶν Ἑταιριῶν δὲν δύναται ὑπ' αὐτῶν ν' ἀνατεθῆ εἰμὴ εἰς ἄτομα, ἔχοντα ἢ μὴ μετοχάς εἰς τὴν Ἑταιρίαν, ἀλλὰ διαμένοντα εἰς τὴν νῆσον ὅπου ἡ Τράπεζα καθιδρύεται. Ἐὰν ἡ Γενικὴ διεύθυνσις οἳασδὴποτε Τραπεζῆς εὑρίσκεται εἰς ἕτερον Κράτος, ἢ εἰς ἄλλην παρὰ τὴν πόλιν, ἐν ἣ εἶναι ἐγκατεστημένη ἡ Τράπεζα, θέλει διορίζει ἀντιδιευθυντὴν ἢ πράκτορα ἐν ᾧ τόπῳ καθιδρύει τὰς ἐργασίας της, ἵνα ὑπόκηται εἰς τὴν παρὰ τοῦ παρόντος νόμου ὀριζομένην εὐθύνην.

Ἐν περιπτώσει ἀπουσίας, ἀντικαθίστανται εἰς αὐτὰ ἄλλα ἄτομα παρὰ τῆς Ἑταιρίας ἐκλεγόμενα, ἅτινα μετὰ τῆς προσωρινῆς διεύθυνσεως ἀναλαμβάνουσι καὶ τὴν σχετικὴν εὐθύνην κατὰ τὸν χρόνον τῆς διαχειρίσεώς των.

Ἄρθρ. 9. — Ἡ ἀξία ἐκάστου Τραπεζικοῦ γραμματίου δὲν δύναται νὰ εἶναι κατωτέρα μιᾶς λ.σ. ἢ δὲ ὀλικὴ ἀξία αὐτῶν οὐδέποτε δύναται νὰ ὑπερβῆ τὸ πραγματικῶς καταβληθὲν κεφάλαιον.

Ἄρθρ. 10. — Τὸ Ταμεῖον τῆς Ἑταιρίας πρέπει πάντοτε νὰ ἔχη εἰς κυκλοφοροῦν νόμισμα ποσότητα ἀντιστοιχοῦσαν πρὸς τὸ τρίτον τῶν κυκλοφορούντων γραμματίων ἐννοεῖται δὲ προσέτι ὑπέγγυος πρὸς ἀσφάλειαν τῶν ἄλλων δύο τρίτων ἴση ἀξία ἐκ τῶν πιστωτικῶν ἐγγράφων

τῶν εἰς τὴν Τράπεζαν ἀνηκόντων, διὸ ρητῆ περὶ τούτου δήλωσις πρέπει νὰ γένη εἰς τὰ βιβλία τῆς Τραπεζῆς.

Ἐν περιπτώσει παραβιάσεως τῆς διατάξεως τοῦ προηγουμένου ἐδαφίου, οἱ Διευθύνται ὑποβάλλονται εἰς τὴν ποινὴν τοῦ ἄρθρου 805 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος.

Ἄρθρ. 11. — Σχέδιον τῶν Τραπεζικῶν γραμματίων ἐπισυνάπτεται εἰς τὸν παρόντα νόμον καὶ δὲν δύναται ν' ἀλλοιωθῆ.

Ἄρθρ. 12. — Ἰδιαιτερον σῆμα τίθεται, ἐν Κερκύρα ἐπιμελεῖα τῆς Κυβερνήσεως, ἐφ' ἐκάστου τῶν ἐκδοθησομένων γραμματίων καὶ διὰ τὰ ἔξοδα τῆς σημάσεως πληρώνεται ἡμισυ δηνάριον ἀνὰ ἕκαστον γραμματίον, καλῶς ἐννοουμένου ὅτι ἡ ἐκτέλεσις τῆς σημάσεως θέλει ἐναποτεθῆ εἰς ἐνυπάρχοντα ὑπάλληλον.

Ἄρθρ. 13. — Πᾶν Τραπεζικὸν γραμματίον, μὴ φέρον τὸ ἀνωτέρω σῆμα, θεωρεῖται κίβδηλον, ὃ δὲ Διευθυντῆς ἢ Διευθύνται, οἱ ὑπογράψαντες αὐτό, ὑπόκεινται εἰς ποινικὴν εὐθύνην καὶ τιμωροῦνται διὰ τῆς ποινῆς τοῦ ἄρθρου 464 τοῦ Ποινικοῦ Κώδικος.

Δύνανται ὁμως εἰς τὸ δημόσιον σῆμα νὰ προσθέσωσιν ὅσα ἰδιαιτέρα σημεῖα κρίνωσιν ἀναγκαῖα.

Ἄρθρ. 14. — Ἐπιμελεῖα τῆς Τραπεζῆς, τὰ γραμμάτια δύνανται νὰ ἀνανεωθῶσιν ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει.

Ἄρθρ. 15. — Κατὰ τὴν ἀνανέωσιν δὲν δύναται νὰ σηματοθῆ ἀξία Τραπεζικῶν γραμματίων μείζων τῶν παρὰ τῆς Τραπεζῆς προσφερομένων πρὸς ἀνταλλαγὴν.

Ἄρθρ. 16. — Ὅσάκις ἡ Τράπεζα βούλεται νὰ ἀνανεώσῃ τὰ Τραπεζικὰ αὐτῆς γραμμάτια, παρουσιάζει τὰ παλαιὰ εἰς τὴν Κυβέρνησιν· αὕτη δέ, ἐνώπιον τοῦ ἐπιτετραμμένου τῆς Τραπεζῆς καὶ τοῦ Γενικοῦ Ταμίου, διατάσσει τὴν διὰ τοῦ πυρὸς ἐξαφάνισιν αὐτῶν, δίδουσα ταυτόχρονως εἰς τὸν ἐπιτετραμμένον τῆς Τραπεζῆς τόσα Τραπεζικὰ γραμμάτια, ὅσα ἐκάησαν· — τῆς ἐργασίας ταύτης γίνεται ἀκριβὲς πρακτικόν.

Ἄρθρ. 17. — Ἡ πρὸς τοὺς μετόχους διανομὴ τῆς ὠφελείας δὲν περιλαμβάνει εἰμὴ μόνον τὰ κέρδη, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ κεφάλαιον ἢ μέρος αὐτοῦ, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Ἑταιρίας.

Ἄρθρ. 18. — Ἡ Ἑταιρία ὀφείλει νὰ δημοσιεύῃ κατὰ μῆνα πρόοφιν τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ αὐτῆς κατὰ τὸν τύπον τοῦ ἐν τῷ παρόντι νόμῳ σχεδίου, καὶ ἀπευθύνῃ αὐτὴν εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὅπως καταχωρῆται εἰς τὴν Ἐπίσημον Ἐφημερίδα· συνάμα δὲ καὶ καταστατικὸν τοῦ ἐν τῷ Ταμείῳ αὐτῆς ἐνυπάρχοντος χρηματικοῦ, καὶ τῶν κυκλοφορούντων γραμματίων.

Πρὸς τοῦτοις θέλει δημοσιεύει κατὰ τὴν τελευταίαν Δεκεμβρίου ἐκάστου ἔτους γενικὸν ἰσολογισμόν, ἐμφαίνοντα ἐν κεφαλαίῳ τὰς διαφόρους ἐργασίας τῆς Τραπεζῆς μετὰ πάσης λεπτομερείας καὶ σαφηνείας.

Ἡ Κυβέρνησις ἔχει αἰείποτε τὸ δικαίωμα ἵνα ζητῇ πληροφορίας παρὰ τῆς Τραπεζῆς καὶ ἐπαληθεύῃ τὴν ἀκρίβειαν τῶν πραγμάτων διὰ μέσου ειδικῶν ἐπιτετραμμένων ἀλλ' οὐδέποτε δύναται νὰ ἐξετάζῃ τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων τοῦ Συμβουλίου αὐτῆς.

Ἄρθρ. 19. — Οἰαδήποτε προσθήκη εἰς τὸ ἐταιρικὸν κεφάλαιον καὶ οἰαδήποτε ἐπέκτασις τῶν τραπεζικῶν ἐργασιῶν τῆς Ἑταιρίας ἐν τῇ αὐτῇ ἢ ἐν ἄλλῃ νήσῳ δὲν δύναται νὰ λάβῃσι χώραν εἰμὴ τῇ ἐξουσιοδοτήσῃ τῆς Κυβερνήσεως κατὰ εἰς τοὺς τὸν παρόντα νόμον περιεχομένους κανόνας.

Ἡ συνένωσις δύο ἢ πλειοτέρων Τραπεζῶν δύναται νὰ γίνῃ τηρουμένων τῶν ὅρων τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. 20. — Ἐν ἔτος πρὶν τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας, περὶ ἧς διαλαμβάνει τὸ 5 ἄρθρον, ἡ Ἑταιρία ὀφείλει ν' ἀναγγεῖλῃ εἰς τὴν Γερουσίαν ἐὰν βούληται ἢ ὄχι, νὰ ἀνανεώσῃ τὴν περὶ ἐξουσιοδοτήσεως αἴτησίν της, ἣτις θέλει δοθῆ κατὰ τοὺς τύπους καὶ τὸν χρόνον τοὺς ὀριζομένους ἐν τῷ παρόντι νόμῳ.

Γ.

ΠΕΡΙ ΧΡΕΩΛΥΣΙΟΥ.

Ἡ πολιτικὴ τῶν δημοσίων δανείων δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀπεριόριστος, οὐδ' ἐπ' ἀπειρον συγχωρεῖται εἰς τὴν ἐπικράτειαν νὰ κρούῃ τὴν θύραν τῶν δανειστῶν αὐτῆς. Τοιοῦτοτρόπως ἡ ἰδέα τῆς ἐξοφλήσεως τῶν δημοσίων χρεῶν φαίνεται τόσον λογικὴ ὅσον καὶ ἡ τῶν ιδιωτικῶν. Ἐν γένει ἡ ὑπὸ τὸ βάρος τῶν δανείων ζωὴ εἴτε τῆς ἐπικρατείας εἴτε τοῦ ἰδιώτου ἔχει τι, ὅπερ ἀποκρούει ἡ ἐλευθέρα περὶ τοῦ οἰκονομικοῦ μέλλοντος σκέψις.

Ἡ ἐξόφλησις τῶν δημοσίων χρεῶν δὲν δύναται νὰ γίνῃ διὰ μιᾶς, ὅταν πρόκειται περὶ σπουδαίων ποσοτήτων· δυστυχῶς δὲ τὰ ἔθνη δὲν δανείζονται ὀλίγα. Ἐπομένως ἐσχηματίσθη ἡ μέθοδος τοῦ χρεωλυσίου, ἣτις συνίσταται εἰς τὴν κατὰ περιόδους κανονικὴν διαδοχικῶς πληρωμὴν μέρους τῶν δημοσίων χρεῶν, τὸ ὁποῖον ἐκ προοιμίων ὀρίζεται τόσον τοῖς ο ο καὶ ἔχει τὸν σκοπὸν ἵνα βαθμηδὸν ἐπαναγάγῃ εἰς τὸν δανειστὴν τὸ δανεισθὲν παρ' αὐτοῦ κεφάλαιον.

Δὲν εἶναι μόνον τὰ δημόσια χρέη, τὰ ὁποῖα καταφεύγουσιν εἰς τὴν μέθοδον τοῦ χρεωλυσίου, διότι καὶ μεγάλαι χρηματιστικαὶ ἐπιχειρήσεις, ὡς π. χ. σιδηροδρόμων, τραπεζῶν κλπ. ἀναγκαζόμεναι νὰ δανεισθῶσι σπουδαῖα χρηματικὰ ποσὰ προσφέρουσιν εἰς τοὺς δανειστάς των τὴν ἀσφάλειαν τῆς διὰ χρεωλυσίου, τόσον τῆς ο/ο, βαθμιαίας πληρωμῆς των. Ἡ δὲ μέθοδος αὕτη ἐκτείνεται καὶ εἰς τὴν περαιτέρω ἔτι οἰκονομικὴν ἔννοιαν τῆς διατηρήσεως τῶν παγίων κεφαλαίων, τὰ ὁποῖα ἢ καθόλου βιομηχανία δαπανᾷ εἰς κτίρια, γαιωπονικὰς βελτιώσεις, μηχανήματα κλπ. ὑποκείμενα εἰς φθορὰν καὶ προκαλοῦντα ἐντεῦθεν τὴν σκέψιν τοῦ προνοητικοῦ ἐπιχειρηματίου, ἵνα κατὰ

μικρὸν διὰ κανονικῶν ἐκάστοτε ἀφαιρέσεων ἐκ τοῦ γενικοῦ τῆς ἐπιχειρήσεως εἰσοδήματος ἀνακατασκευάζη τὸ φθιρόμενον κατὰ τοὺς νόμους τῆς φύσεως κεφάλαιον.

Ἐὰν ἐξαιρέσωμεν τὸ τελευταῖον εἶδος τοῦ βιομηχανικοῦ χρεωλυσίου, καὶ περιορισθῶμεν εἰς τὸ κύριον ἀντικείμενον τῆς προκειμένης μελέτης, διὰ μαθηματικοῦ ὑπολογισμοῦ ὀρίζεται τὸ χρηματικὸν ποσόν, ὅπερ εἰς τόσα ἔτη δύναται νὰ ἐξοφλήσῃ δεδομένον κεφάλαιον μετὰ τὴν πληρωμὴν τῶν συμπεφωνημένων τόκων τούτου. Ἡ χρεωλυτικὴ ἐν γένει μέθοδος ὠφελήθη σημαντικῶς ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ συνθέτου τόκου, διὰ τοῦ ὁποίου σχηματίζεται πολὺ ταχύτερον τὸ κεφάλαιον. Κατ' αὐτὸν ἡ ἐπιστήμη τῶν ἀριθμῶν ἀποδεικνύει, ὅτι ἐὰν ἐνιαυσίως καταθέτωμεν 100 δραχμὰς ἐπὶ τόκῳ καὶ ἂν ἅμα δουλευθέντα τὸν τόκον μεταποιῶμεν εἰς κεφάλαιον, εἶναι δυνατόν νὰ κατασκευασθῇ κεφάλαιον 10,000 δραχμῶν ἐν διαστήματι μὲν 41 ἐτῶν πρὸς 4 τοῖς 0/0 ὁ τόκος, ἐν διαστήματι δὲ 37 ἐτῶν πρὸς 5 0/0 ὁ τόκος. Ἐν γένει ἡ λειτουργία τοῦ συνθέτου τόκου συνίσταται εἰς τὴν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐγκατάλειψιν αὐτοῦ ἐν ἀγονίᾳ. Δὲν εἶναι ἀπλῶς ὁ τόκος καρπὸς κεφαλαίου, ἀλλ' εἶναι εὐθὺς ὡς κατηρτίσθη καὶ δημιουργός, καλούμενος δηλαδὴ καὶ αὐτὸς νὰ σχηματίσῃ, τὸ ἐφ' ἑαυτὸν, νέον κεφάλαιον.

Ἡ διὰ τῆς χρεωλυτικῆς μεθόδου ἀπόσβεσις τῶν δημοσίων χρεῶν ἐνεργεῖται κατὰ διαφόρους τρόπους, εἴτε δι' ἀμέσου πληρωμῆς, εἴτε δι' ἐξαγορᾶς τῶν κυκλοφορουσῶν ὁμολογιῶν εἰς τὴν τρέχουσαν ἀξίαν αὐτῶν. Τὸ πρῶτον σύστημα εἶναι ἐν χρήσει, ὅταν τὰ δάνεια συνομολογῶνται ἐπὶ τῷ ἐν τῇ χρηματιστικῇ ἀγορᾷ ὑφισταμένῳ γενικῶς τόκῳ καὶ ἡ τρέχουσα ἀξία τῶν ὁμολογιῶν διατηρῆται πλησίον τοῦ ἀρτίου, τουτέστιν ὅταν τῆς ὀνομαστικῆς ἀξίας τῶν ὁμολογιῶν οὐσης 100 ἡ τρέχουσα αὐτῶν ἀξία πλησιάζῃ τὸ ποσὸν τοῦτο. Τὸ δεύτερον σύστημα εἶναι ἐν χρήσει, ὅταν ἡ ὀνομαστικὴ ἀξία, εἰς ἣν συνομολογήθησαν

αἱ ὁμολογίαι τοῦ ἐθνικοῦ δανείου, εἶναι μικρότερα τῆς τρεχούσης ἀξίας, τὴν ὁποίαν αὐταὶ ἐπέτυχον ἐν τῇ χρηματιστικῇ ἀγορᾷ. Ὅταν κατὰ τὴν συνομολόγησιν τοῦ δανείου προσδιωρίσθῃ ἡ πρὸς ἐξόφλησιν αὐτοῦ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν καταβλητέα ποσότης, ἡ κυβέρνησις παραιτεῖται τοῦ διττοῦ πλεονεκτήματος, ἀφ' ἑνὸς τῆς ἐπιταχύνσεως τοῦ χρεωλυσίου ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν αἱ τρέχουσα τιμαὶ τῶν ἐθνικῶν ὁμολογιῶν εἶναι κατώτεροι τῆς ὀνομαστικῆς τῶν ἀξίας, καὶ ἀφ' ἑτέρου τῆς ὑψώσεως τῶν τρεχουσῶν τιμῶν τῶν ἐθνικῶν ὁμολογιῶν διὰ τῆς ἐξαγορᾶς αὐτῶν. Τότε οἱ δανεισταὶ τῶν ἐπικρατειῶν εἶναι ἐξησφαλισμένοι κατὰ τῶν μεγάλων πτώσεων τῆς τρεχούσης τιμῆς τῶν εἰς χεῖράς των ἐθνικῶν ὁμολογιῶν, διότι εἶναι βέβαιοι ὅτι θὰ λάβωσι τὸ κεφάλαιόν των ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ χρεωλυσίου ὀρισθέντι χρόνῳ. Ἀλλὰ συγχρόνως διὰ τὸν αὐτὸν λόγον οἱ δανεισταὶ τῆς ἐπικρατείας στεροῦνται καὶ μέρος τῶν ἐλπίδων των νὰ ἴδωσι τὴν τρέχουσαν ἀξίαν τῶν εἰς χεῖράς των ἐθνικῶν ὁμολογιῶν ὑψουμένην ὑπεράνω τῆς ὀνομαστικῆς τῶν ἀξίας, καὶ ἀναγκάζονται νὰ περιμένωσι τὴν πληρωμὴν τοῦ κεφαλαίου των ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν δὲν θὰ τὴν ἐζήτουν καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ τόκος δυνατόν νὰ εἶναι μικρότερος τοῦ ἐν ταῖς ἐξοφλουμέναις ἐθνικαῖς ὁμολογίαις, ὅτε ἡ κυβέρνησις δύναται νὰ προτείνῃ ὠφελιμωτέρους δι' ἑαυτὴν εἰς νέα δάνεια ὄρους.

Διὰ τοῦ συστήματος τῆς ἐξαγορᾶς τῶν ἐθνικῶν ὁμολογιῶν, ἐν ᾗ κυκλοφοροῦσιν αὐταὶ τιμῇ, ἀρκεῖ νὰ πρόκηται περὶ μεγάλων χρεωλυτικῶν τοιούτων ἐργασιῶν, ὅπως σπουδαίως ὠφελῶνται ἐντεῦθεν οἱ δανεισταὶ τῆς ἐπικρατείας, διότι διὰ τῆς ἐξαγορᾶς ταύτης στερεόγεται ἡ τρέχουσα ἀξία τῶν ἐθνικῶν ὁμολογιῶν, καὶ ἀντὶ αὐτῆ νὰ πίπτῃ ἀπ' ἐναντίας ἀναβαίνει. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν κυβέρνησιν, τὸ σύστημα τοῦτο τῆς ἐξαγορᾶς ἐθνικῶν ὁμολογιῶν εἶναι τόσω μᾶλλον ἐπιβαρυντικὸν ὅσον ἡ τρέχουσα ἀξία αὐτῶν τείνει εἰς ὑπερτίμησιν, διότι συντελοῦσιν αἱ ἐξαγοραὶ αὐ-

ται εις τὴν περαιτέρω ἐτι ὕψωσιν τῶν ἐθνικῶν ὁμολογιῶν καὶ μάλιστα ἐπὶ τοσοῦτον ἐφ' ὅσον τὸ χρεωλύσιον λειτουργεῖ ζωηρότερον. Τοιοῦτο σύστημα δύναται, ἐν τῇ ὑποχρεωτικῇ αὐτοῦ λειτουργίᾳ, νὰ παραγάγῃ βαρυτάτας διὰ τὸν δημόσιον θησαυρὸν δυσχερείας.

Εἰς πᾶσαν περίπτωσιν, λέγει ὁ Mangoldt, χρησιμώτατον θὰ ἦτο νὰ λείπῃ θετικὴ ἐκ μέρους τῶν κυβερνήσεων ὑπόσχεσις, ὅσον ἀφορᾷ τὸ χρεωλυτικὸν σύστημα τὸ ὅποιον ἔχουσι σκοπὸν αὐταὶ νὰ ἀκολουθήσωσι, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι τοιαύτη ὑπόσχεσις ἀσθενῆ μόνον ἀσφάλειαν παρέχει τοῖς δανεισταῖς τῆς ἐπικρατείας. Θὰ ἦτο προτιμώτερον ἐὰν ἡ κυβέρνησις διετήρῃ τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἐκλογῆς τοῦ κατὰ τὰς περιστάσεις χρησιμώτερου χρεωλυτικοῦ συστήματος. Μόνον ἂν κατὰ τὴν συνομολόγησιν τοῦ ἐθνικοῦ δανείου ἐπιτυχάνωνται ὅροι εὐνοϊκώτεροι διὰ τὸν τόπον, ἡδύνατο νὰ περιορισθῇ ἡ ἐλευθερία αὕτη τῆς μεταξὺ τῶν χρεωλυτικῶν συστημάτων ἐκλογῆς. Τοιουτοτρόπως καὶ ἵνα τοποθετήσῃ ἡ κυβέρνησις τὰς ὁμολογίας τῆς εἰς ἀνωτέραν τιμὴν, ὑπόσχεται βραβεῖα εἰς τοὺς ἀγοραστὰς των, κλπ.

Συνήθως προδιαγράφονται πολυάριθμοι διατυπώσεις, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐνὸς ἢ τοῦ ἐτέρου συστήματος τῆς χρεωλυσίας. Ἐπὶ τοῦ συστήματος τῆς ἐξαγορᾶς τῶν ἐθνικῶν ὁμολογιῶν ἐν τῇ πρεχούσῃ τιμῇ των, κανονίζεται πρὸ πάντων ἡ διανομὴ τῶν διαθεσίμων κεφαλαίων τῆς χρεωλυσίας μεταξὺ τῶν διαφόρων εἰδῶν τῶν δανείων καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν, καθ' ἃς ἐνεργηθήσεται ἡ ἐξαγορά, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς παρεμποδίσεως τῆς χρηματιστικῆς καπηλείας. Σχετικῶς πρὸς τὴν ἐξόφλησιν προσδιορίζεται κυρίως ἡ ἀναλογία ἢ τῆρηθησομένη κατὰ τὴν σύγχρονον ἢ διαδοχικὴν χρεωλυσίαν τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ ἐθνικοῦ χρέους. Ὅταν πρόκηται νὰ ἐξοφληθῇ ὠρισμένη κατηγορία ἐθνικῶν ὁμολογιῶν, τίθενται οἱ ἀριθμοὶ αὐτῶν εἰς κληρωτίδα, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξάγονται τόσοι ἀριθμοὶ ὁμολογιῶν, ὅσους δύναται νὰ ἐξοφλήσῃ τὸ προσ-

διορισμένον διὰ τὴν ἀπόσβεσίν των χρεωλυτικὸν κεφάλαιον. Ἐνίοτε ἡ πληρωμὴ ἐνεργεῖται κλιμακηδὸν κατὰ τὴν χρονολογίαν τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐθνικῶν ὁμολογιῶν. Ἄλλοτε πληρόνονται μόνον οἱ ζητοῦντες δανεισταί· ἡ δὲ μέθοδος αὕτη εἶναι προτιμώτερα, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ἐξόφλησις δὲν εἶναι ἐπιθυμητὴ εἰς τοὺς δανειστάς.

Μετὰ τὴν γενικὴν ταύτην ἐκθεσιν τῶν τακτικῶν χρεωλυτικῶν συστημάτων ὑπολείπεται ἡ ἔρευνα τριῶν ἐτέρων, τὰ ὁποῖα ἡδύνατο νὰ ὀνομασθῶσιν ἐκτακτα. Εἰδικὴ πρὸ πάντων μνεία ὀφείλεται εἰς τὴν διὰ τοῦ συστήματος τῆς τοκοτροπῆς τῶν δημοσίων χρεῶν ἐνεργουμένην χρεωλυσίαν. Κατ' ἀκρίβειαν πρόκειται περὶ ἐλαττώσεως τοῦ τόκου, τὸν ὅποιον ἡ ἐπικράτεια πληρώνει εἰς τοὺς δανειστάς αὐτῆς. Ἐπομένως οὐδὲν ἐνεργεῖται διὰ τῆς βίας, ἥτις θὰ εἶχε τὸν χαρακτῆρα τῆς ἐκβιάσεως ἢ τῆς χρεωκοπίας, ἀλλὰ καλοῦνται οἱ δανεισταὶ ἵνα ἀλλάξωσι τὰς παλαιὰς ἐπὶ τόκῳ βαρυτέρῳ ἐθνικᾶς ὁμολογίας των δι' ἐτέρων ὁμολογιῶν ἐπὶ τόκῳ ἐλαφροτέρῳ, ἂν δὲ ἀπαρέσκωνται εἰς τὴν τοιαύτην ἀλλαγὴν, νὰ λάβωσι τὸ ἐπὶ τῶν ὁμολογιῶν των γεγραμμένον κεφάλαιον. Τοιοῦτο μέτρον ὑποθέτει, ὅτι ἡ κυβέρνησις ἔχει συγκεντρώσει πραγματικῶς εἰς χεῖράς της τὰς ἀναγκαίας χρηματικὰς ποσότητας, διότι δυνατὸν ὅλοι οἱ δανεισταὶ νὰ ζητήσωσι τὴν ἐξόφλησίν των, πάντοτε δὲ καὶ ὑπὸ τὰς καλλιτέρας διὰ τὸ κράτος περιστάσεις ἀπαντῶνται δανεισταὶ προτιμῶντες τῆς ἐλαττώσεως τοῦ τόκου τὴν πληρωμὴν τῶν δανείων των. Ἡ χρεωλυτικὴ αὕτη τακτικὴ εἶναι μεγίστης σημασίας, διότι ἐλαφρύνει τὰ κράτη διὰ μιᾶς καὶ ἐν μεγάλῳ ἐκ τοῦ βαρέως τόκου εἰς ὃν ὑπέκυψαν, ἕτε ἐν τῷ μέσῳ παρελθουσῶν δυσχερειῶν ἠναγκάζοντο νὰ δανεισθῶσι. Τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἐπιτηδείου πρὸς τὸ μέτρον τοῦτο χρόνου, τὸν ὅποιον εἰς οὐδεμίαν κυβέρνησιν, εὐφρονούσαν, εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ παρίδῃ.

Ἰδιαιτέρον εἶδος χρεωλυσίου δύναται νὰ θεωρηθῇ τὸ

σύστημα, καθ' ὃ ἡ ἐπικράτεια δέχεται ἀντὶ νομίσματος, εἰς πληρωμὴν τῶν εἰς αὐτὴν ὀφειλομένων, τὰς ἐθνικὰς ὁμολογίας, εἴτε εἰς τὴν τρέχουσαν ἐν τῷ χρηματιστηρίῳ τιμὴν αὐτῶν, εἴτε καὶ εἰς ἀνωτέραν τιμὴν ἐὰν ἐπιθυμῆ νὰ τὰς ἀπομακρύνῃ ἐκ τῆς κυκλοφορίας. Τὸ σύστημα τοῦτο ἐφαρμοσθὲν τὸ κατ' ἀρχὰς ὑπὸ τοῦ Πίτ ἐν Ἀγγλίᾳ, εἶναι κυρίως ἐν χρήσει προκειμένου νὰ τοποθετηθῆ νέον ἐθνικὸν δάνειον, ὅτε κατορθώνει ἡ κυβέρνησις διὰ τῆς μεθόδου ταύτης νὰ πληρώσῃ ἐθνικὰς ὁμολογίας ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν εἶναι σχετικῶς ὑποτετιμημένα ἢ ὅπερ τ' αὐτὸν ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν ὁ τόκος εἶναι ὑψωμένος. Τὸ μὲν σύστημα τοῦτο εὐκολύνει τὴν ἐξαγορὰν τῶν ἐθνικῶν ὁμολογιῶν, τείνον εἰς τὴν ἐλάττωσιν τοῦ δανεισμένου κεφαλαίου, καὶ ὃν ἐφαρμόσιμον ὅταν ὁ τόκος ὑψοῦται· τὸ δὲ προεκτεθὲν σύστημα τῆς τοκοτροπῆς τῶν ἐθνικῶν δανείων ἀπολήγει εἰς τὴν πραγματικὴν ἐξόφλησιν καὶ ἐλαττώνει τὰς ἐν τῷ μέλλοντι δαπάνας τῆς ἐξαγορᾶς τῶν ἐθνικῶν ὁμολογιῶν, ὃν προτιμώτερον ὅταν ὁ τόκος πίπτῃ, ἀναβαινούσης τῆς τρεχούσης ἀξίας τῶν ἐθνικῶν ὁμολογιῶν ὑπεράνω τῆς ὀνομαστικῆς ἀξίας των.

Εἶναι καὶ τρίτον εἶδος ἐκτάκτου χρεωλυσίου τὸ τῶν ἐκφοριῶν (rentes), τὸ ὁποῖον συνίσταται εἰς τὸν δανεισμὸν δεδομένης χρηματικῆς ποσότητος ἐπὶ τῷ σκοπῷ ἵνα λαμβάνῃ περιοδικὸν χορήγημα ὁ δανειστής ἐφ' ὅρου ζωῆς ἢ ἐπὶ ὀρισμένῳ χρονικῷ διαστήματι. Τὸ χρεωλύσιον ἐνταῦθα λειτουργεῖ διὰ τῆς συμπληρώσεως τῆς προθεσμίας καὶ διὰ τῆς ἐν αὐτῇ καταβολῆς τοῦ συμπεφωνημένου ἐκφορίου. Τοιοῦτοτρόπως βλέπομεν τὸ σύστημα τοῦτο κατὰ τὸ 1861 λειτουργῆσαν ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπὶ 1,860,473 λιρῶν στερλινῶν, τὰς ὁποίας ἐδανείσθη ἡ ἐπικράτεια παρὰ τοιοῦτου εἴδους δανειστῶν. Ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις τῆς Ἀμερικῆς, ὡς καὶ ἐν Γαλλίᾳ κατὰ συνέπειαν τοῦ Γαλλο-γερμανικοῦ πολέμου, ἐδοκιμάσθη τὸ σύστημα τοῦτο ἐπὶ εὐρείας ἐν τῇ πρακτικῇ κλίμακος. Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ

δι' αὐτοῦ ὁ δημόσιος θησαυρὸς ἐκτίθεται εἰς μακροχρονίους χρηματιστικὸς συνδυασμούς, περιέχοντας καὶ τὴν τοῦ κινδύνου ἔποψιν, ἐξ οὗπερ συνάγεται ὅτι ὡς πρόσκαιρον καὶ μεταβατικὸν δύναται τὸ σύστημα τοῦτο νὰ λειτουργῆ.

Ἡ ὑπηρεσία τοῦ χρεωλυσίου ἀποτελεῖ σπουδαῖον κλάδον τοῦ κηβερνητικοῦ μηχανισμοῦ. Εἰς ὅσας χώρας ἡ ὑπηρεσία αὕτη ἔλαβε τὴν τελικὴν αὐτῆς ἀνάπτυξιν, εἰδικὴ Ἀρχή, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀνεξάρτητος τοῦ ὑπουργείου, διευθύνει. Ὅτε μὲν ἐξαρτᾶται ἀμέσως ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ὅτε δὲ ἀπὸ τῆς νομοθετικῆς· εἰδικοί συγχρόνως πόροι τῆς ἐπικρατείας προσδιορίζονται διὰ τὴν χρεωλυτικὴν διαχείρησιν καὶ ἔλεγχος κανονικὸς τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους ἐπιδιώκει τὴν ἀναβάσιν τοῦ χρεωλυτικοῦ θεσμοῦ εἰς τὴν ἐθνικὴν ὑπόληψιν. Ἐν τούτοις παρετηρήθη, ὅτι ὅλαι αὐταὶ αἱ ἐγγυήσεις καὶ ὅλοι οἱ πολύπλοκοι μηχανισμοὶ εἰς ὀλίγον, ἂν ὄχι εἰς οὐδέν, ὠφέλησαν κατὰ τὰς ἐποχὰς τῶν οικονομικῶν δυσχερειῶν, καθ' ἃς ἡ πολιτεία δὲν ἐδίστασε νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν ἀνάγκην, ἥτις τὴν συνεβούλευε διὰ τῆς ἐπιτακτικῆς φωνῆς τῆς νὰ θέσῃ χεῖρα ἐπὶ τῶν κεφαλαίων τῶν χρεωλυτικῶν. Καὶ συνέβη νὰ σταματᾷ ἡ λειτουργία τοῦ χρεωλυσίου, καθ' ἣν μάλιστα ἐποχὴν καθίστατο μᾶλλον ἀναπόφευκτος.

Ἡ ἐπὶ τοῦ χρεωλυσίου πρακτικὴ τῶν ἐθνῶν ἔλαβε τὴν ἐπομένην ἀνάπτυξιν. Ἐὰν ἀφήσωμεν κατὰ μέρος ἀποπειράς τινάς, αἵτινες ἔλαβον χώραν κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα ἐν Γαλλίᾳ, ἐν ταῖς Κάτω Χώραις καὶ ἐν τῇ Παπικῇ ἐπικρατείᾳ, ἡ πρώτη συστηματικὴ τοῦ χρεωλυσίου ἐφαρμογὴ ἀνήκει εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἥτις μετὰ διαφόρους ἀπὸ τοῦ 1716 δοκιμασίας ἐσχημάτισε τῷ 1786 τὸ ὑπὸ τοῦ Πίτ προταθὲν χρεωλυτικὸν κεφάλαιον ἐξ ἑνὸς ἑκατομμυρίου λιρῶν στερλινῶν ἐσόδων, τὸ ὁποῖον ἔδει ν' αὐξήσῃ μέχρι 4 ἑκατομμυρίων διὰ τῶν ἀποσβενομένων ἰσοβίων ἐκφοριῶν καὶ διὰ τῆς ὠφελείας ἐκ τῶν ἐπὶ εὐθηνότερῳ τόκῳ

μετατροπῶν τῶν ἀρχαιοτέρων δανείων. Κατὰ τὸ 1792 τὸ χρεωλυτικὸν κεφάλαιον ἠϋξήσεν, ἀπεφασίσθη δὲ ἵνα ὑπὲρ αὐτοῦ προστίθεται ἐπὶ τῶν ἐν τῷ μέλλοντι ἐκδιδομένων ἐκφορίων (rentes) 1 τοῖς 0/0, εἰς χρῆσιν ἰδιαιτέραν ἐκάστου κατ'αὐτὰ δανείου. Κατὰ τὸ 1813 ἠνώθησαν τὰ διάφορα χρεωλυτικὰ κεφάλαια εἰς ἓν κοινόν, ἀπεφασίσθη δὲ ἵνα ἐξοφλῶνται δι'αὐτοῦ τὰ δάνεια κατὰ τὴν σειράν τῆς ἐκδόσεώς των, ἀπὸ τοῦ ἀρχαιοτέρου, καὶ ἵνα δι' ἕκαστον νέον δάνειον σχηματίζεται ἰσχυρὸν χρεωλυτικὸν κεφάλαιον. Κατὰ τὸ 1819 τὸ χρεωλυτικὸν ταμεῖον τῆς Ἀγγλίας ἐστερήθη τῶν λοιπῶν πόρων του, περιορισθὲν εἰς μόνον πέντε ἑκατομμύρια λιρῶν στερλινῶν. Κατὰ τὸ 1827 περιωρίσθησαν καὶ ταῦτα εἰς μικρότερον ποσὸν μέχρις οὗ τὸ 1828, ἀφαιρεθέντων τῶν πόρων του, σιωπηρῶς κατηργήθη. Ἡ νῦν ἰσχύουσα ἐν Ἀγγλίᾳ χρεωλυτικὴ μέθοδος εἶναι ἡ ἐξῆς: τὰ ἐνιαύσια πλεονάσματα τῶν ἐσόδων ἐπὶ τῶν ἐξόδων τῆς ἐπικρατείας καὶ 26 χιλ. λίρ. σερλ. τόκοι τοῦ ἐκ δωρεῶν καὶ κληροδοτημάτων εἰς 800 χιλ. λίρ. σερλ. ἀναβιβαζομένου κεφαλαίου, σημειοῦνται ἐν τῷ προϋπολογισμῷ εἰς χρεωλύσιον τῶν ἐθνικῶν δανείων, χωρὶς νὰ ἐμποδίζεται ἐν τούτοις καὶ ἡ ἐνίοτε προσθήκη εἰδικῶν κονδυλίων ὡς π.χ. ἡ ἐν ἔτει 1858 ψήφισις 250 χιλ. λίρ. σερλ. διὰ τὴν ἀπόσβεσιν τοῦ ἐκ 5 ἑκατομμυρίων δανείου ἐπὶ τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου. Τὸ εἰδικὸν τοῦτο ταμεῖον διατελεῖ ὑπὸ τὴν διοίκησιν ἑπταμελοῦς ἐπιτροπῆς, μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ὁποίας εἶναι ὁ πρόεδρος τῶν Κοινοτήτων, ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ὁ διοικητὴς τῆς Ἀγγλικῆς Τραπεζῆς.

Ἐν Γαλλίᾳ μετὰ διαφόρους ἀποπειράς ἐσχηματίσθη τῷ 1816 ταμεῖον χρεωλυτικὸν διὰ προκίσεως αὐτοῦ ἐξ 20 ἑκατομμυρίων φράγκων. Κατὰ τὸ 1817 ἀνέβη ἡ προκίσις αὕτη εἰς 40 ἑκατομ. φρ., προστεθέντος δὲ καὶ τοῦ ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν ἐθνικῶν δασῶν εἰσοδήματος, ὑπελογίζετο κατὰ τὸ 1828 εἰς 88 ἑκατομ. φρ. Ἡ ἐπα-

νάστασις τοῦ 1848 τὸ κατήργησεν, ἐπανελθὸν δὲ εἰς τὴν ζωὴν τῷ 1859 ἐγκατελείφθη ἐκ νέου τὸ ἐπιὸν ἔτος. Κατὰ τὸ 1866 ἀνεβίωσεν τὸ χρεωλυτικὸν ταμεῖον τῆς Γαλλίας, ἀλλ' ἵνα καταρτηγηθῇ ἐκ νέου ἐπὶ τοῦ Γαλλο-γερμανικοῦ πολέμου.

Ἐν Αὐστρίᾳ ἀπὸ τοῦ 1816 ἐλειτούργει χρεωλυτικὸν ταμεῖον, ἀλλὰ τὰ εἰσοδήματα αὐτοῦ ἀναβάντα εἰς σημαντικὰς ποσότητας ἠλαττώθησαν τῷ 1829, ὅτε ἐλήφθη μὲν ἡ πρόνοια ἵνα ἐπὶ τῶν κατόπιν συνομολογηθησομένων δανείων κρατεῖται 1 τοῖς 0/0 διὰ τὴν χρεωλύσιαν, ἀπεφασίσθη δὲ ἵνα πρὸς ταύτην μεταβιβάζονται καὶ τὰ πλεονάσματα τῶν ἐσόδων ἐπὶ τῶν ἐξόδων τῆς ἐπικρατείας. Ἐν τούτοις τῷ 1848 τὸ χρεωλυτικὸν ταμεῖον τῆς Αὐστρίας περιωρίσθη ἔτι μᾶλλον, μέχρις οὗ, τῶν εἰσοδημάτων αὐτοῦ ριφθέντων εἰς τὸ γενικὸν ταμεῖον τῆς βεβαρυμένης ἐπικρατείας, ἐπῆλθε βαθμηδὸν ἡ τελεία ἐν ἔτει 1868 κατάργησις του.

Ἐν Πρωσσίᾳ κατὰ τὸ 1818 ἐσχηματίσθη δι' ἑνὸς ἑκατομμυρίου ταλλήρων χρεωλυτικὸν ταμεῖον, τοῦ ὁποίου ἡ λειτουργία κατὰ τὸ 1820 προσδιωρίσθη εἰς ἀπόσβεσιν τοῦ ἐνὸς ἑκατοστοῦ τῶν δημοσίων χρεῶν. Κατὰ τὸ 1861 ἡ ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἐνιαυσία προκίσις τοῦ χρεωλυτικοῦ ταμεῖου τῆς Πρωσσίας ὠρίζετο εἰς 4,267,445 τάλληρα. Κατὰ τὸ 1869 ἐν τούτοις κατηργήθη τὸ ταμεῖον τοῦτο, μόνον δὲ τὰ ἐπὶ τῶν ἐξόδων πλεονάσματα τῶν ἐσόδων τῆς ἐπικρατείας ὠρίσθησαν εἰς ἀπόσβεσιν τῶν δημοσίων χρεῶν. Περὶ τὸν κρίνωμεν νὰ σημειωθῇ ἰδιαιτέρως, ὅτι ἡ πολεμικὴ ἀποζημίωσις, τὴν ὁποίαν ἐπλήρωσε τῷ 1871 ἡ Γαλλία εἰς τὴν Πρωσσίαν, ἐπέτρεψεν εἰς τὴν τελευταίαν νὰ ἐπιταχύνῃ τὰ ἀποτελέσματα τῆς χρεωλυτικῆς ταύτης μεθόδου.

Ἐν Ρωσσίᾳ ἐσχηματίσθη κατὰ τὸ 1817 χρεωλυτικὸν ταμεῖον, τὸ ὁποῖον ἐπροκίσθη διὰ 4 ἐπὶ τοῖς 0/0 τοῦ ὅλου δημοσίου χρέους καθὼς καὶ διὰ 2 ἐπὶ τοῖς 0/0 τῶν

μεταγενέστερον συνομολογηθησομένων. Κατά τὸ 1859 τὸ κεφάλαιόν τοῦτο ἀνέβαινεν εἰς 57,336,628 ρούβλια.

Ἡ δραστηριότερα ἐνέργεια τοῦ χρεωλυσίου ἀπαντᾶται ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις. Διότι ἡ Μεγάλη Δημοκρατία τῆς Ἀμερικῆς ἀπεφάσισεν, ἵνα ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν, ἔστω καὶ ἐπὶ μείζονι ἐπιβαρύνσει τῶν φορολογουμένων τῆς ζώσης γενεᾶς, πληρωθῇ τὸ ἐθνικὸν δάνειον. Καὶ νέοι μὲν φόροι ἐψηφίσθησαν διὰ τὴν τακτικὴν τῆς Ὁμοσπονδίας ὑπηρεσίαν, οἱ τελωνιακοὶ δὲ μάλιστα ἐπηυξημένοι προσδιωρίσθησαν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν τόκων τοῦ χρέους καὶ τὴν ἐξόφλησιν αὐτοῦ. Ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν, ὅτι ἀπὸ 2,783 ἑκατομμυρίων δολαρίων ἐν ἔτει 1866 τὸ χρέος τῆς Ὁμοσπονδίας κατέβη εἰς 2,260 τῶ 1871, μειωθὲν τουτέστι κατὰ 523 ἑκατομ. δολ. ἐν διαστήματι 15 ἐτῶν! Ὁ νόμος τῆς 14 Ἰουλίου 1870 ἰδοὺ πῶς κανονίζει τὰ τοῦ χρεωλυσίου κατὰ πᾶν ἔτος ἐξευρίσκει τὸ ἐν ἑκατοστὸν τοῦ ὑφισταμένου ἔτι χρέους καὶ τὸ ἑκατοστὸν τοῦτο πληρόνεται δι' ἐξαγορᾶς ἀναλόγου ποσοῦ ἐθνικῶν ὁμολογιῶν ἀπὸ κεφαλαίου, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ 1) ἴση κράτησις ἐκ τῶν εἰσπράξεων τῶν τελωνείων καὶ 2) ὁ τόκος τῶν ἐξοφλουμένων ὁμολογιῶν μέχρι τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας αὐτῶν, ἀμέσως ἐν τούτοις ἅμα τῇ ἐξαγορᾷ τῶν καταστρεφόμενων. Κατὰ τὸ 1878-79 ὑπελογίζετο εἰς 36,954,000 δολλάρια ἢ διὰ τὸ χρεωλύσιον ἀναγκαῖα εἰς τὴν Δημοκρατίαν ποσότης, συγχρόνως δὲ τὰ μὲν ἔσοδα αὐτῆς ἀνέβαινον εἰς 264,500,000 δολλάρια, τὰ δὲ ἔξοδα αὐτῆς εἰς 240,100,000, ὑπῆρχε δηλαδὴ πλεόνασμα ἐσόδων κατὰ 24,400,000 δολλάρια.

ΛΙΜΗΝ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ.

Ἔχομεν ὑπ' ὄψιν τὸ σχέδιον τοῦ λιμένος τῶν Πατρῶν. Εἶναι εἶδος Π (ἀρχικὸν γράμμα τοῦ ὀνόματος τῆς

ώραίας τῶν Ἀχαιῶν πρωτευούσης), τοῦ ὁποῖου οἱ δύο μὲν πόδες ἐπακουμβῶσιν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἡ κατακόρυφος δὲ ἐπὶ τούτων γραμμὴ ἀπέχει 100 μέτρα ἐξ ἑκατέρου αὐτῶν, ἵνα ἀφίγη εἴσοδον καὶ ἔξοδον εἰς τὰ πλοῖα. Ἡ πελαγία αὕτη γραμμὴ ὀνομάζεσθαι κυματοθραύστης καὶ ἀποτελεῖται εἰς μῆκος 800 μέτρων, ἐνῶ ἡ ἀντικρὺ ἢ ἐπὶ τῆς πόλεως γραμμὴ ἔχει μῆκος 490 μέτρων. Τὸ Π λοιπὸν σχῆμα τοῦ λιμένος τῶν Πατρῶν εἶναι περιεκτικώτερον πρὸς τὸ πέλαγος ἔχον τὸ μεταξὺ τῶν ποδῶν τοῦ διαστήματος στενότερον πρὸς τὴν πόλιν.

Α'. — Κατὰ τὴν 11 Φεβρουαρίου 1880 διὰ τοῦ νόμου ΨΠΘ' ἐπεκυρώθη ἡ ἀπὸ 22 Αὐγούστου 1879 μεταξὺ τῆς λιμενικῆς Ἐπιτροπῆς Πατρῶν καὶ τοῦ ἐργολάβου Κ. Μανιὰκ πρεσβυτέρου γενομένη σύμβασις, δυνάμει τῆς ὁποίας ὁ τελευταῖος, συμφώνως πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διεξαχθείσης ἐν Ἀθήναις δημοπρασίας τὴν 30 Νοεμβρίου 1879 ἀνέλαβεν ἐταιρικῶς μετὰ τῆς ἐν Παρισίοις Ἐταιρίας «Société de travaux publiques» τὴν κατασκευὴν καὶ συμπλήρωσιν τοῦ λιμένος τῶν Πατρῶν ἀντὶ 4,923,000 φρ., καταβιβασθείσης εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο τῆς ἀρχικῆς ἐκ φρ. 6,150,000 συμφωνίας. Κατὰ μὲν τὸ ἄρθρον 2 τῆς συμβάσεως «ἅπαντα τὰ ἔργα ἐκτελεσθήσονται, καθόσον ἀφορᾷ τὴν τοποθέτησιν καὶ τὰς διαστάσεις τῶν, συμφώνως μὲ τὰ σχέδια καὶ τὰς ἐγκαρσίας διατομὰς τὰς καταρτισθείσας τὴν 11 Ἀπριλίου 1873 ὑπὸ τοῦ κ. Πασκάλ, γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν γεφυροδοποιῶν τῆς Γαλλίας, ἀρχαίου ἀρχιμηχανικοῦ, διευθυντοῦ τῶν ἔργων Μασσαλίας, καὶ τῶν ὁποίων ἀντίγραφα ἐπικυρωμένα προσάρτηθῶσονται τῷ παρόντι συμβολαίῳ.» Κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 23 εἰς βᾶρος τοῦ ἐργολάβου μένει «οἰαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ ποσότης τῶν χρησιμοποιοθέντων ὕλικῶν, ἢ τῶν ἐκτελεσθέντων ἔργων, εἴτε ἡ ποσότης εἶναι ἀνωτέρα ἢ κατώτερα ἐκείνης, ἣν προϋπελόγισεν ὁ κ. Πασκάλ ἐν τῷ σχεδίῳ του, καὶ οἰαδήποτε καὶ ἂν ᾖσιν αἱ κατακαθίσεις αἱ προελθοῦσαι

ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἐδάφους, ἢ ἐκ τριχυμιῶν, ἢ κάθε ἄλλης αἰτίας προβλεπομένης ἢ μή, μὴ ἐξαιρουμένων καὶ τῶν θεωρητιῶν.»

Β'. — Ἐὰν ἐκτελεσθῶσι διὰ τὸν λιμένα τῶν Πατρῶν ἔργα συνίστανται κατὰ τὴν σύμβασιν « 1) ἐξ ἑνὸς ἐξωτερικοῦ κυματοθραύστου μήκους 800 μέτρων, ὑπερκερατόνοντος κατὰ 100 μέτρα τὴν γραμμὴν τοῦ βορείου κρηπιδώματος τοῦ μώλου Ἁγίου Νικολάου· ὁ ἄξων τοῦ κυματοθραύστου τούτου, ἀπέχων ἀπὸ τοῦ κρηπιδώματος τῆς ἀκτῆς κατὰ 450 μέτρα καὶ 83 ο/ο, μετρούμενα κατὰ τὴν διεύθυνσιν τοῦ βορείου κρηπιδώματος τοῦ μώλου τούτου, ἀποκλίνει πρὸς τὸ κρηπίδωμα τοῦτο τῆς ἀκτῆς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ εὐρεθῇ εἰς ἀπόστασιν 375 μέτρων κατ' ἑναντι τοῦ ἄξονος τῆς ὁδοῦ Καλαβρύτων· ὁ ἄξων οὗτος εὐρίσκειται εἰς ἀπόστασιν 490 μέτρων τοῦ νοτίου κρηπιδώματος τοῦ αὐτοῦ μώλου. 2) Ἐνα μῶλον κάθετον εἰς τὸ τῆς ἀκτῆς κρηπίδωμα, οὗτινος ὁ ἄξων ταυτίζεται μετὰ τὸν τῆς ὁδοῦ Καλαβρύτων, καὶ ὅστις παρουσιάζει μῆκος 232 μέτρων, ἀρχομένων ἀπὸ τῆς προεκτάσεως τοῦ τμήματος τοῦ παρακτίου κρηπιδώματος τοῦ ὑπάρχοντος σήμερον, ἤτοι μῆκος πραγματικὸν 208 μέτρων μετρούμενων ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης σήμερον ἀκτῆς εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο. 3) Τὴν βάθυσιν μέχρις 6 μέτρων κάτωθεν τῶν ταπεινότερων ὑδάτων τῆς λεκάνης τῆς περιλαμβανομένης μεταξύ τῆς ἐξωτερικῆς προκυμαίας τοῦ μώλου Ἁγίου Νικολάου καὶ τοῦ μώλου τοῦ κατασκευασθσομένου κατ' ἑναντι τῆς ὁδοῦ Καλαβρύτων. Ἡ ἐπιφυλαχθσομένη ζώνη ἀνευ ἀνασκαφῆς ἔμπροσθεν τοῦ ἤδη κρηπιδώματος καὶ τῶν μώλων πρὸς ἀποφυγὴν ἐπιχειμένων ὑποσκαφῶν τούτου προσδιορισθήσεται ὑπὸ τοῦ Μηχανικοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς. Ὁ κυματοθραύστης θὰ στέφεται μετὰ πλάτος 8 μέτρων καὶ ὕψος 2 μέτρων ἀνωθεν τῶν ταπεινότερων ὑδάτων. Ἡ ἐξωτερικὴ κλιτὺς θὰ εἶναι δύο βάσεως μετὰ ἓν ὕψος μέχρι τοῦ ὑψομέτρου μετὰ 6 μέτρων καὶ τρία πρὸς δύο ἀπὸ

τοῦ ὑψομέτρου τῶν 6 μέτρων μέχρι τοῦ φυσικοῦ ἐδάφους, ὅπερ εὐρίσκειται κατὰ μέσον ὄρον εἰς 17 μέτρα· ἡ ἐσωτερικὴ κλιτὺς θὰ εἶναι τρία βάσεις πρὸς δύο ὕψος, αἱ κλιτύες τῶν ἄκρων πρὸς βορρᾶν καὶ νότον τοῦ κυματοθραύστου θὰ ἔχωσι τὰς αὐτὰς κλίσεις μετὰ τὴν ἐξωτερικὴν κλιτὺν αὐτοῦ. Ἐπὶ τούτου θὰ ἐπίκειται λιθοδομὴ 2 1/2 μέτρων πλάτος, ὕψος δὲ 3 μέτρων ἰσοπεδωμένη εἰς ὕψος 4 μέτρων καὶ δρομίσκος περιπολίας πλάτους 3 1/2 μέτρων καὶ πάχους 1 μέτρου ἐπίσης λιθοδομημένος. Ὁ κυματοθραύστης οὗτος θέλει κατασκευασθῇ ἐκ φυσικῶν ὀγκολίθων πετρωμάτων, ἐξαιρέσει τοῦ κεντρικοῦ πυρῆνος, ὅστις θέλει ἀποτελεῖται ἐκ συντριμμάτων· τὸ ἀνώτερον ἐπίπεδον τοῦ πυρῆνος τούτου ἔσεται εἰς ὕψος 10 μέτρων ἐνθα θέλει ἔχει πλάτος μέτρων 26, θέλει δὲ περικαλύπτεται ὑπὸ φυσικῶν ὀγκολίθων πρὸς τὸ ἐξωτερικὸν μέρος μέχρι πλάτους 12 μέτρων καὶ πρὸς τὸ ἐσωτερικὸν μέρος πλάτους 10 μέτρων. Ὁ μῶλος θέλει ἔχει πλάτος εἰς τὴν ἐπίστεψιν (ou couronne) 5 μέτρων ἐξωτερικὴν κλιτὺν 2 βάσεως καὶ 1 ὕψους, θέλει δὲ κατασκευασθῇ ἀποκλειστικῶς διὰ φυσικῶν ὀγκολίθων. Κατὰ τὸ ἐδάφιον 1 τοῦ ἄρθρου 51 τῆς συμβάσεως, ἡ κατασκευὴ τοῦ μώλου καὶ τοῦ κυματοθραύστου πρέπει νὰ προχωρῇ μετὰ τρόπον συνεχῆ καὶ ἀνευ διαλειμμάτων ἀπὸ τοῦ ἑνὸς πρὸς τὸ ἄλλο ἄκρον δι' ἑν ἕκαστον αὐτοῦ τῶν ἔργων.

Γ'. — Ὅσον ἀφορᾷ τὸν τρόπον τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων, κατὰ τὴν σύμβασιν « ὁ ἐργολάβος θέλει ἀρχίσει τὰ ἔργα ὡς ἐξῆ: 1) ἀπὸ τὸν μῶλον Καλαβρύτων· 2) ἀπὸ τὸ νότιον μέρος τοῦ κυματοθραύστου· 3) ἀνασκαφὴ τῆς λεκάνης καὶ 4) λιθοδομὴ. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἐξωτερικοῦ κυματοθραύστου, θέλει γίνεαι ταύτης ἐναρξίς φυσικῶ τῶ λόγῳ ἀπὸ τοῦ κεντρικοῦ πυρῆνος, σχηματισθσομένου ἐκ συντριμμάτων· φροντίς δὲ ληφθήσεται ὅπως οὗτος ἐπικαλύπτεται βαθμηδόν, ἐφ' ὅσον προβαίνει εἰς ὕψος· ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀνωτέρων μερῶν τοῦ κυματο-

Θραύστου θέλει ακολουθήσει τὴν τοῦ κεντρικοῦ πυρῆνος. Ἡ ἐκ 12 μέτρων πλάτους ἐπικάλυψις τῆς ἐξωτερικῆς πλευρᾶς θέλει συνίσταται ἐκ τριῶν διαδοχικῶν στρωμάτων φυσικῶν λίθων· τὸ πρῶτον τούτων 3 μέτρων πάχους θέλει κατασκευασθῆ διὰ συντριμμάτων προελεussoμένων ἐκ τῶν ὀρισθησομένων λατομείων· τὸ δεύτερον ἐπίσης πάχους 3 μέτρων ἐκ χαλίκων (moëllons)· τέλος τὸ τρίτον 6 μέτρων πάχους θέλει κυρίως συνίστασθαι ἐξ ὀγκολίθων δευτέρας καὶ τρίτης κατηγορίας, περὶ ὧν γενήσεται λόγος ἀκολουθῶς, καὶ τινῶν ὀγκολίθων πρώτης κατηγορίας καλυπτόντων τοὺς χάλικας. Ἡ ἐκ 10 μέτρων πλάτους ἐπικάλυψις τῆς ἐσωτερικῆς πλευρᾶς θέλει ὡσαύτως συνίστασθαι ἐκ τριῶν στρωμάτων, τοῦ μὲν πρώτου πάχους 3 μέτρων ἐκ συντριμμάτων, τοῦ δευτέρου ὡσαύτως 3 μέτρων ἐκ χαλίκων καὶ τοῦ τρίτου πάχους 4 μέτρων ἐξ ὀγκολίθων πρώτης κατηγορίας. Τὸ στρώμα τῶν συντριμμάτων θέλει ακολουθήσει ὑπεράνω τοῦ ἀνωτέρω ἐπιπέδου τοῦ πυρῆνος οὕτως, ὥστε ν' ἀποτελέσῃ ἐπικάλυμμα περίπου 1 1/2 μέτρου πάχους. Τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ κυματοθραύστου θέλουσιν ἐκτελεσθῆ, καθὰ ἐμφαίνεται ἐν τῇ ἐπισυναπτομένῃ τῇ συμβάσει ταύτῃ ἐγκαρσίᾳ διατομῇ ὑπ' ἀριθμὸν 1, προσυπογεγραμμένη ὑπὸ τῆς λιμενικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ ἐργολάβου, λαμβανομένης φροντίδος ὅπως γινήσῃ χρῆσις τῶν ὀγκωδεστέρων πετρωμάτων εἰς τε τὸ ἀνώτερον μέρος καὶ τὴν ἐξωτερικὴν κλιτύν. Ὁ μῶλος θέλει ἀποκλειστικῶς κατασκευασθῆ διὰ χαλίκων καὶ ὀγκολίθων ἐκ τῶν λατομείων, ἀνευ συντριμμάτων, ὡς ἐμφαίνεται εἰς τὴν ἐπισυναπτομένην διατομὴν προσυπογεγραμμένην ὑπὸ τῶν συμβαλλομένων μερῶν, ὑπ' ἀριθμὸν 2. Ἡ ἐξωτερικὴ κλιτὺς θέλει ἀποκλειστικῶς κατασκευασθῆ ἐξ ὀγκολίθων δευτέρας καὶ τρίτης κατηγορίας. Ἡ βάθυνσις τοῦ λιμένος θέλει ἐκτελεσθῆ δι' ἀνασκαφῆς, ἧς τὰ προϊόντα θὰ μεταφέρονται καὶ ρίπτονται εἰς τὴν θάλασσαν διὰ φορτηγίδων μὲ ἐπίκλειστρα, εἰς ἀπόστασιν ὑπερβαίνουσαν 800 μέτρα

ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης ἀκτῆς τοῦ λιμένος Πατρῶν καί, ἐννοεῖται καλῶς, ἐξῶθεν τοῦ κυματοθραύστου. Τὰ προϊόντα ταῦτα ὀφείλουσι νὰ τοποθετῶνται κατὰ σωρούς, ὧν αἱ κορυφαὶ ν' ἀπέχῃσι τῆς ἐπιφανείας τῶν ταπεινότερων ὑδάτων τοῦλάχιστον 12 μέτρα.

Δ'. — Ἡ προέλευσις, ἡ φύσις, ἡ ποιότης, ἡ ἀναλογία, ἡ παρασκευὴ καὶ ἡ χρῆσις τῶν ὑλικῶν καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐκτιμήσεως τῶν ἔργων ἐκανονίσθησαν ἐν τῇ συμβάσει ὡς ἐξῆς :

Ἄρθρ. 6. — Τὰ πετρώματα, ἐξ ὧν θὰ κατασκευασθῆ ὁ κυματοθραύστης καὶ ὁ μῶλος, θὰ προέρχωνται ἐκ τῶν τιτανούχων λατομείων τῶν κειμένων εἰς τὸ βόρειον μέρος τοῦ κόλπου Πατρῶν· θὰ ἐξαχθῶσιν ἐκ βράχων ἐντελῶς σκληρῶν καὶ ὑγείων καὶ δὲν θὰ ἔχῃσι ποσῶς σκεπάσματα ἢ φλοιοὺς λατομείων, οὔτε μέρη ἀπαλὰ καὶ ἀργιλώδη.

Ἄρθρ. 7. — Ὁ ἐργολάβος δύναται νὰ μεταχειρισθῆ πρὸς ἐξαγωγήν τῶν πετρωμάτων πυρίτιδα ἢ δυναμίτιδα κάθε προελεύσεως καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ τὰς παρασκευάζῃ ἐπὶ τῶν λατομείων αὐτῶν.

Ἄρθρ. 8. — Τὰ πετρώματα ταῦτα κατατάσσονται ὡς ἐξῆς : Συντρίμματα συνιστάμενα ἐκ τῶν συντριμμάτων λατομείων, ὧν τὸ βάρος δὲν ὑπερέχει τὰ 3 χιλιογράμματα. Χάλικες συνιστάμενοι ἐξ ὑλικῶν, ὧν τὸ βάρος εὐρίσκεται μεταξὺ 3 καὶ 100 χιλιογράμμων. Ὀγκόλιθοι πρώτης κατηγορίας συνιστάμενοι ἐξ ὀγκολίθων, ὧν τὸ βάρος εὐρίσκεται μεταξὺ 100 καὶ 1300 χιλιογράμμων. Ὀγκόλιθοι δευτέρας κατηγορίας συνιστάμενοι ἐξ ὀγκολίθων, ὧν τὸ βάρος περιέχεται μεταξὺ 1,300 καὶ 3,900 χιλιογράμμων. Ὀγκόλιθοι τρίτης κατηγορίας συνιστάμενοι ἐξ ὀγκολίθων, ὧν τὸ βάρος ὑπερβαίνει τὰ 3,900 χιλιογράμματα. Ὁ μέσος ὅρος τοῦ βάρους τῶν ὀγκολίθων διαφόρων κατηγοριῶν ὀφείλει νὰ ἀνέλθῃ διὰ τὴν πρώτην κατηγορίαν εἰς 350 χιλιογράμματα, διὰ τὴν δευτέραν κατη-

γορίαν εις 2,200 χιλιογράμμα, και δια την τρίτην κατηγορίαν εις 5,000 χιλιογράμμα. Ἐξακριβώσεις γενήσονται πρὸς τοῦτο διὰ ζυγίσεων, και ἡ Ἐπιτροπὴ κέκτηται τὸ δικαίωμα νὰ κατατάξῃ εις τὴν ἀμέσως κατωτέραν τάξιν τὸν ἀριθμὸν ὀγκολίθων, τὸν ἀναγκαῖον, ὅπως τὸ μέσον βάρος τῆς τάξεως αὐτῶν ἀνέλθῃ εις τὸν ἐλάχιστον ὅρον τὸν ὡς ἄνω ὀρισθέντα.

Ἄρθρ. 9. — Αἱ διατομαὶ τοῦ κυματοθραύστου και τοῦ μῶλου, ἐφ' ὧν ἡ τοποθέτησις τῶν διαφόρων τάξεων πετρωμάτων ἐσημειώθη, κατηρτίσθησαν ἐπὶ τῇ βάσει, ὅτι τὰ λατομεῖα θέλουσι παρέξει τὰς διαφόρους ταύτας τάξεις κατὰ τὰς ἐπομένας ἀναλογίας, ἧτοι: Συντρίμματα 45 ο/ο. Χάλικες 22 ο/ο. 1ης κατηγορίας 16 ο/ο. 2ας κατηγορίας 9 ο/ο. 3ης κατηγορίας 8 ο/ο. Γίνεται παρατήρησις, ὅτι ἡ σχέσις τῶν ὀγκολίθων τῆς δευτέρας πρὸς τὴν τρίτην κατηγορίαν διὰ τε τὸν μῶλον ξεχωριστὰ και τὸν κυματοθραύστην ἔσεται ὡς 9 πρὸς 8. Ὁ ἐργολάβος ὑποχρεοῦται ἐπομένως νὰ χορηγήσῃ κατὰ τὰς ἀναλογίας ταύτας τὰ πετρώματα τῶν διαφόρων τάξεων πρὸς τοῦτοις ἐκάστοτε ὁσάκις μέρος τοῦ κυματοθραύστου ἢ τοῦ μῶλου ἔσεται τετελεσμένον ἐπὶ 50 μέτρων μήκους, γενήσεται ἐξακρίβωσις, ἐὰν αἱ ἀναλογίαι, αἱ προκύπτουσαι ἐκ τῆς θέσεως τῶν διαφόρων τάξεων πετρωμάτων κατὰ τὰς διατομὰς τοῦ τε μῶλου και κυματοθραύστου, διατηρήθησαν και ἐὰν μετὰ τὴν ἐξέλεγχιν δύο τοιούτων τμημάτων 50 μέτρων ἕκαστον, ἧτοι ἐν ὅλῳ μέτρων 100, ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ ἐργολάβος ὑπερέβη τὰς ἀναλογίας πρὸς ὄφελος τῆς ἐπιτροπῆς, ἧτοι ὅτι ἐπρομήθευσε πλεῖον ἐκ τοῦ χονδροῦ ὕλικου και ὀλιγώτερον ἐκ τοῦ λεπτοτέρου, δὲν δικαιούται εἰς οὐδεμίαν αὐξήσιν τιμῆς· ἐὰν δὲ τὸναντίον, τοῦ λεπτοτέρου ὕλικου ἀφθονοῦντος, αἱ προκύψασαι ἀναλογίαι δὲν ἀνέρχονται εἰς τὰς συμφωνηθείσας, ὁ ἐργολάβος θέλει ὑποστῆ ἐπὶ τῆς τιμῆς τῆς ἀποκοπῆς κράτησιν πέντε φράγκα δι' ἕκαστον κυβικὸν μέτρον λίθων χορηγηθέντων

κατωτέρας τάξεως ἀπὸ τὰς ὀρισθείσας ἀναλογίας. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐν τούτοις δύναται νὰ παραιτηθῇ τοῦ δικαίωματος τούτου και ν' ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τὸν ἐργολάβον νὰ χορηγήσῃ ποσότητα ὀγκολίθων τῆς τρίτης κατηγορίας ἴσης τῆς καθυστερηθείσης· οἱ ὀγκόλιθοι οὔτοι τοποθετηθήσονται κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ Μηχανικοῦ.

Ἄρθρ. 10. — Ἡ ἐκ τῶν λατομείων τακτικὴ ἐξόρυξις, μὴ δυναμένη νὰ παράσχη 45 τοῖς ο/ο συντριμμάτων, ὁ ἐργολάβος δύναται νὰ συμπληρώσῃ τὸ ποσὸν αὐτὸ εἴτε διὰ λιθαρίων (galets) (γουλιά) λαμβανομένων ἐκ τῶν χειμάρρων τῶν πλησίον τῶν Πατρῶν ἢ πλησίον τῶν λατομείων, εἴτε ἀντικαθιστῶν μέρος τῶν συντριμμάτων διὰ πετρωμάτων ἀνωτέρας κατηγορίας ἀνευ ὡς ἐκ τούτου ἀπαιτήσεως αὐξήσεως τιμῆς.

Ἄρθρ. 11. — Τὰ πετρώματα θέλουσι ζυγίζεσθαι ἐν τοῖς λατομείοις, παρισταμένου ἀντιπροσώπου τῆς ἐπιτροπῆς, διὰ ζυγίων ἐστημένων ἐπιμελείᾳ και δαπάνῃ τοῦ ἐργολάβου· αἱ ζυγίσεις θέλουσι ἐγγράφεσθαι ἐν εἰδικοῖς καταστίχοις· οἱ ὀγκόλιθοι τῆς δευτέρας και τρίτης κατηγορίας πρέπει νὰ παρουσιάζωνται ἀνὰ εἰς εἰς τὴν ζύγισιν και συνεπῶς δὲν θέλει φορτόνεσθαι παρὰ εἰς μόνον τῶν ὀγκολίθων τούτων ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν τῶν πρὸς μεταφορὰν ἐκ τοῦ λατομείου εἰς τὸ μέρος τῆς ἀποβάθρας· ἐπὶ τῶν ἀμαξῶν τούτων δύνανται τὸναντίον νὰ φορτωθῶσι πλεονες ὀγκόλιθοι τῆς πρώτης κατηγορίας, οἵτινες θὰ ζυγίζωνται ὁμοῦ, ἀλλὰ θὰ ἀριθμῶνται.

Ἄρθρ. 12. — Αἱ πρὸς μεταφορὰν τῶν πετρωμάτων ἀμαξαι ἀπὸ τοῦ λατομείου εἰς τὸν τόπον τῆς ἐπιβάσεως, θέλουσι ἀποκλειστικῶς φορτόνεσθαι ἐκ μιᾶς μόνης τάξεως πετρωμάτων· ἐν ἧ δὲ περιπτώσει πετρώματα διαφόρου τάξεως εὐρεθῶσιν ἀναμεμιγμένα ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀμάξης, τὸ ὅλον φορτίον αὐτῆς θέλει καταταχθῆ ἐν τῇ τάξει τοῦ κατωτέρου δείγματος, ὅπερ περιέχει.

Ἄρθρ. 13. — Αἱ πρὸς μεταφορὰν τῶν πετρωμάτων

φορτηγίδες από τῶν λατομείων εἰς Πάτρας θέλουν ὡσαύτως ἀποκλειστικῶς φορτόνεσθαι ἐκ πετρωμάτων μιᾶς μόνης τάξεως· ἀλλ' ὅμως οἱ ὀγκόλιθοι τῆς δευτέρας καὶ τρίτης κατηγορίας δύνανται νὰ συνενωθῶσιν ἐν τῷ αὐτῷ φορτίῳ· ἐν τούτοις διὰ τὴν ἐπικάλυψιν τῆς ἐσωτερικῆς κλιτύος τοῦ κυματοθραύστου μέχρι βάθους 6 μέτρων καὶ διὰ τὸ ἀνώτερον μέρος τοῦ κυματοθραύστου τούτου γενήσεται χρῆσις φορτίων εἰδικῶν τῆς τρίτης κατηγορίας· αἱ φορτηγίδες θὰ φέρουν σωλήνας κυβισμοῦ πρὸς ἐπαλήθευσιν τῶν βαρῶν τῶν βεβαιωθέντων διὰ τῶν ζυγίων· πρὸς διευκόλυνσιν δὲ τῆς ἐπαληθεύσεως τοῦ βάρους τῶν φορτίων διὰ τῶν σωλήνων τούτων, ἢ τε ἐπιτροπῆ καὶ ὁ ἐργολάβος κατ' ἀντιμωλίαν θέλουσι προβαίνει εἰς κυβισμόν, συντασσομένου πρωτοκόλλου ἐμφαίνοντος τὰ ἀντιστοιχοῦντα βάρη καὶ διαφόρους καὶ προσεγγίζοντας βαθμοὺς βεβαίωσης τῆς φορτηγίδος· ὁ κυβισμὸς ἐκάστης φορτηγίδος θέλει ἐπαναλαμβάνεσθαι, δαπάνη τοῦ ἐργολάβου ὅσάκις ἢ ἐπιτροπῆ κρίνει τοῦτο εὐλόγον.

Ἄρθρ. 14. — Ἐκάστη φορτηγίς θέλει συνοδεύεσθαι διὰ δελτίου φορτίου προερχομένου ἐκ τῆς συγκεφαλαιώσεως τῶν διαδοχικῶν ζυγίσεων τῶν ἀμαξῶν, αἵτινες συνετέλεσαν πρὸς φόρτωσιν αὐτῆς· ἐν τῷ δελτίῳ τούτῳ θέλουν ἀναφέρεσθαι πρὸς τούτοις αἱ γραμμαὶ τοῦ κυβισμοῦ, εἰς ἃς διαδοχικῶς θέλουσιν ἀντιστοιχεῖ ἢ βύθισις τῆς φορτηγίδος κενῆς καὶ τῆς φορτηγίδος ἐντελῶς φορτωμένης· τὸ δελτίον τοῦ φορτίου θέλει δίδεσθαι εἰς τὸν ὑπάλληλον τὸν ἐπιτετραμμένον τὴν ἐπιτήρησιν τῆς καταβυθίσεως καὶ ἢ ἐκφόρτωσις δὲν θὰ δύναται νὰ γίνῃ, εἰμὴ μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μετρήσεων τῶν κριθεισῶν ἀναγκαιῶν πρὸς βεβαίωσιν ὅτι τὸ φορτίον εἶναι ἀκριβῶς σύμφωνον πρὸς τὰς ἐνδείξεις τοῦ τῆς ἀποστολῆς δελτίου. Ἡ ἐπιτροπῆ ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ μὴ ἐπιφέρῃ βραδύτητας διὰ τὰς ἐπαληθεύσεις ταύτας, ἐκτὸς τὰς πρὸς τοῦτο ἀπολύτως ἀναγκαίας.

Ἄρθρ. 15. — Ἡ χρῆσις τῶν πετρωμάτων πρέπει νὰ γίνηται, συμφώνως πρὸς τὰς ὁδηγίας τὰς διδομένας παρὰ τοῦ ὑπαλλήλου τοῦ ἐπιτετραμμένου παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς τὴν ἐπιτήρησιν τῆς ἐργασίας ταύτης· οἱ ὀγκόλιθοι τῶν μεγαλύτερων διαστάσεων θέλουσι πάντοτε τοποθετῶνται ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ἀνωτέρων μερῶν τοῦ κυματοθραύστου καὶ τοῦ μώλου· ἡ βύθισις τῶν ὀγκολίθων γενήσεται μετὰ τὰς δεούσας προφυλάξεις καὶ πάντας τοὺς ἀναγκαίους χειρισμούς, ὅπως διατεθῶσιν ὅσον ἐνεστί κάλλιον καὶ συμφώνως πρὸς τὰς διαταγὰς τῆς ὑπηρεσίας, αἵτινες ἤθελον δοθῆ. Ὁ ὑπάλληλος τῆς ἐπιτροπῆς ἔξει τὸ δικαίωμα νὰ ἀποκόπτῃ ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τὸ φορτίον φορτηγίδος, ἢς τινος ἢ χρῆσις ἤθελεν ἐκτελεσθῆ ἐναντίον τῶν δοθεισῶν ὁδηγιῶν· οἱ ὀγκόλιθοι, οἵτινες ἤθελον πέσει ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ λιμένος ἐξ οἵαςδήποτε αἰτίας, θέλουσιν ἀνεληχυσθῆ ὑπὸ τοῦ ἐργολάβου καὶ δι' ἐξόδων του· αἱ ἀμαξαι καὶ αἱ φορτηγίδες τῆς μεταφορᾶς πρέπει νὰ φέρωσιν ἀριθμοὺς λίαν καταφανεῖς.

Ἄρθρ. 16. — Οἱ κύβοι τῶν πετρωμάτων κάθε τάξεως θέλουν ὑπολογισθῆ διὰ τῆς διαιρέσεως τοῦ βεβαιωθέντος ζυγίου τῶν ἐκ τῶν πλαστίγγων διὰ τοῦ ἀμεταβλήτου εἰδικοῦ βάρους 2,600 χιλιογράμμων. Ὁ ἐργολάβος δικαιούται νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν τῶν ἀνακεφαλαιωτικῶν σημειώσεων τῶν ζυγίων, αἵτινες ὑποβληθήσονται καθ' ἐκάστην εἰς τὴν ἐγκρισίν του, ἢ τὴν τοῦ νομίμως διορισθέντος ἀντιπροσώπου αὐτοῦ. Ἡ ἐπιτροπῆ δικαιούται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς ἀληθείας τῶν πλαστίγγων· ἐν πάσῃ περιπτώσει, οὐδεμίαν παράστασις ἀναφορικῶς τῇ ἀκρίβειᾳ τῶν ζυγίων δύναται νὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν δι' οἵανδήποτε αἰτίαν ἐπὶ τῇ χρήσει πετρωμάτων, γενομένη ὀκτὼ ἡμέρας πρὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἐν λόγῳ παραστάσεως.

Ἄρθρ. 17. — Ἐὰ προϊόντα τῆς ἀνασκαφῆς θέλουσι μετρηθῆ μετὰ τὴν ἀνασκαφὴν ἐν ταῖς φορτηγίσι μετ' ἐπίκλειστρα· τὸ φορτίον ἐκάστης φορτηγίδος θέλει βεβαιωθῆ.

ἀφοῦ ἐξακριβωθῆ ὅτι (les chambres) τὰ πρὸς φόρτωσιν κενὰ τῶν φορτηγίδων ἐπληρώθησαν ἀκριβῶς ἐξ ὑλῶν ἀνασκαφῆς, ἀφοῦ κενωθῶσιν ἐκ τῶν εὐρισκομένων ἐντὸς ὑδάτων, εἴτε διὰ τῆς καθαριστικῆς μηχανῆς, εἴτε διὰ τοῦ κλεισίματος τῶν ἐπικλείστρων. Ἡ ἐξακρίβωσις αὕτη θέλει ἐκτελεῖται ὑπὸ τοῦ ὑπαλλήλου τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ ἐπιτετραμμένου τὴν ἐπιτήρησιν τῆς ἀνασκαφῆς· ἅμα πληρωθῆ ἢ φορτηγίς, ἢ ἐπαληθεύσῃ αὕτη θέλει ἐπαναληφθῆ καὶ τὸ φορτίον συμπληρωθῆ ἐν ἀνάγκῃ, εἴτε μείωσις θέλει γίνῃ πρὶν ρυμουλκῆθῆ ἢ φορτηγίς.

Ἄρθρ. 18. — Κάθε φορτηγίς μὲ ἐπικλείστρα μεταφέρουσα προϊόντα ἀνασκαφῆς θέλει φέρει ἐπίσης δελτίον τῆς φορτώσεώς της, ὅπερ ἐκδοθήσεται παρὰ τοῦ ὑπαλλήλου τῆς ἐπιτροπῆς, σημειῶντος τὸν μεταφερόμενον κῦβον καὶ χρησιμεῖον εἰς τὴν σύνταξιν τῶν προσωρινῶν μηνιαίων καταστάσεων· ἡ χορηγικότης τῶν φορτηγίδων μὲ ἐπικλείστρα θέλει βεβαιουῖσθαι διὰ κυβισμού ἐκτελουμένου κατ' ἀντιμωλίαν ὑπὸ τε τοῦ μηχανικοῦ καὶ τοῦ ἐργολάβου· ὁ ἀριθμὸς ἐκάστης φορτηγίδος θέλει τεθῆ ἔμπροσθεν καὶ ὀπίσθεν μὲ μεγάλα μέλανα ψηφία ἐπὶ λευκοῦ ἐδάφους· ὁμοίᾳ ἐργασίᾳ θέλει ἐκτελεσθῆ ἐκάστοτε, ὡς ἀνάγκη φορτηγίς τις ὑποστῆ ἐπισκευᾶς δυναμένης νὰ μεταβάλλωσιν τὴν ἀξίαν τοῦ φορτίου· ὁ μηχανικὸς ἄλλως τε ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀπαιτῆ ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὡς κρίνει εὐλόγως ἐπαληθεύσεις καὶ νὰ διατάξῃ τὴν ἐκ νέου ζωγράφισιν τῶν ἀριθμῶν· αἱ δαπάναι τῶν ἐπαληθεύσεων τούτων θέλουσιν ἐπιβαρύνει τὸν ἐργολάβον, οὐδέποτε ὅμως δύνανται νὰ ἐπιβαρύνωσιν τὴν ἐργασίαν, ἐκτὸς τοῦ ἀπαιτουμένου πρὸς τὴν ἐξέλεγχον χρόνου. Ὁ ἐπιτετραμμένος τὴν ἐπιτήρησιν τῆς ἀνασκαφῆς θέλει κρατεῖ κατὰ στιχον (attachement) βιβλίον· πᾶσαν ἐσπέραν τὰ βιβλία ταῦτα ὑποβληθήσονται εἰς τὴν παραδοχὴν τοῦ ἐργολάβου ἢ τοῦ ἀντιπροσώπου αὐτοῦ· ὁ ἐργολάβος ὀφείλει νὰ ὑποβάλλῃ τὰς παραστάσεις αὐτοῦ, ἂν νομίζῃ ὅτι δικαιούται

πρὸς τοῦτο, ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὥρῶν μετὰ τὴν προσαγωγήν· ἄλλως, ἐκπίπτει τοῦ δικαιώματος τούτου καὶ ἂν ἢ προσαγωγή δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκτελεσθῆ, συνεπείᾳ τῆς συγχρόνου ἀπουσίας τοῦ τε ἐργολάβου καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου αὐτοῦ, ἢ μνείᾳ τῆς περιστάσεως ταύτης ποιουμένη ὑπὸ τοῦ ὑπαλλήλου τῆς ἐπιτροπῆς ἐν τῷ περιθωρίῳ τοῦ καταστίχου τοῦ θέλει ἐξαρκεῖ πρὸς ἐναρξιν τῆς προειρημένης εἰκοσιτετραώρου προθεσμίας. Ἡ ἐπιτροπὴ θέλει ἔχει πάντοτε τὸ δικαίωμα νὰ βεβαιουῖται ὅτι αἱ φορτηγίδες μὲ ἐπικλείστρα ἐξεκενώθησαν ἐν τῷ ὠρισμένῳ τόπῳ καὶ κατὰ τὸν ὑποδειχθέντα τρόπον. Ἐν ἐναντία περιπτώσει, τὸ περιεχόμενον τῶν φορτηγίδων θέλει ἐξαλειφθῆ ἐκ τοῦ καταστίχου (attachement) καὶ δαπάνη τοῦ ἐργολάβου θέλει γίνῃ ἢ ἀνέλκυσις τῶν ὑλικῶν, ἐν ἣ περιπτώσει ἤθελε βυθισθῆ τοῦτο, εἴτε ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ λιμένος, εἴτε τῶν προθύρων αὐτοῦ (avant-ports).

Ἄρθρ. 19. — Ἡ θηραϊκὴ γῆ, ἢ χρησιμεύουσα εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ πηλοῦ, θέλει προέλθει ἐκ τῆς νήσου Θήρας· ἡ ἀσβεστός κατασκευασθήσεται ἐκ τῶν πέριξ τιτανολίθων· ἡ ἄμμος θέλει εἶσθαι καθάρᾳ καὶ κοκκώδης, λαμβανομένη ἐκ τῶν πλησιοχώρων τῶν Πατρῶν· οἱ χάλικες θέλουσιν λαμβάνεσθαι ἐκ τῶν αὐτῶν λατομείων, ἅτινα θὰ ἐξορυχθῶσιν διὰ τὴν προμήθειαν τῶν πετρωμάτων ἢ ἐκ λατομείων ὁμοίων.

Ἄρθρ. 20. — Ἡ θηραϊκοκονία θέλει συντίθεσθαι ἐξ ἴσου ποσοῦ θηραϊκῆς γῆς ἀσβέστου καὶ ἄμμου, ἢτοι ἐξ ἑνὸς ἴσου μέρους ἐκάστου τούτων, θέλει δὲ κατασκευάζεσθαι εἴτε à la furbine ἢ au tonneau εἴτε διὰ μηχανημάτων κινούντων βαρεῖς τροχοὺς ἐν κυκλωτέροις σκάφαις.

Ἄρθρ. 21. — Αἱ λιθοδομαὶ θέλουσιν ἐκτελεῖσθαι κατὰ τοὺς κανόνας τῆς τέχνης· οἱ χάλικες θέλουσιν τοποθετεῖσθαι ὀλοκλήρως ἐν θηραϊκοκονίᾳ καὶ ἐν συνδέσει τόσον ἐν τῇ ἐξωτερικῇ παρειᾷ ὡς καὶ ἐνδοθεν· θέλουσιν δὲ τίθεσθαι διὰ τῆς χειρὸς καὶ συσφίγγεσθαι δι' ὀλισθήσεως τῶν μὲν

ἐπὶ τῶν δέ, ἵνα οὕτως ἡ θηραϊκοκογία ἐκχειλίζη ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ἐκ πάντων τῶν σημείων. θέλουσι δὲ κτυπῶνται καὶ κατακαθίζονται διὰ τῆς σφύρας· αἱ προσαρμογαὶ ἢ διαλείμματα καλῶς πεπληρωμένα θηραϊκοκογίας θέλουσι συμπληρωθῆ ἐκ ληθαρίων σκληροῦ λίθου πυκνῶς ἐσφηνωμένων, ἀλλ' εἰς τρόπον ὥστε ἕκαστος χάλιξ ἢ λιθάριον νὰ περιβάλληται πάντοτε ὑπὸ θηραϊκοκογίας. Οἱ χάλικες πρὶν ἢ χρησιμοποιηθῶσι θέλουσι βραχῆ ἐν σωρῶ ἀφθόνως· οἱ χάλικες τῆς προσόψεως θέλουσιν ἔχει τοῦλάχιστον 30 τοῖς ο/ο τοῦ μέτρου βάθος. θέλουσι δὲ ἐξομαλύνεσθαι οὕτως ὥστε νὰ προσαρμόζωνται στενῶς πρὸς ἀλλήλους καὶ ν' ἀποτελῶσιν ὁμαλὰς ἐπιφανείας· ἐν ἣ περιπτώσει μέρη τῆς λιθοδομῆς πάθωσι βλάβας ἐκ τρικυμιῶν, κατακαθήσεων, ἢ κακῆς κατασκευῆς, θέλουσι ταῦτα ἐπισκευάζεσθαι ἐπιμελεῖα καὶ δαπάνη τοῦ ἐργολάβου· ὁσάκις δὲ αἱ ἐπισκευαὶ αὗται εἶναι μικρὰς σημασίας, θέλουσιν ἐκτελεῖσθαι διὰ λιθοκογίας Πόρτλανδ (ciment de Portland) ἢ ἄλλου οἰουδήποτε ἀναλόγου ἐν τῇ συνθέσει πηλοῦ (mortier).

Ἄρθρ. 22. — Αἱ ποσότητες τῆς λιθοδομῆς, αἵτινες θὰ ἐμφαίνωνται ἐν ταῖς προσωριναῖς μηνιαίαις καταστάσεσι θέλουσι μετρεῖσθαι καὶ ὑπολογίζεσθαι, καθοσον ἐκτελοῦνται ἀναλόγως τοῦ σχήματος αὐτῶν, τῶν διαστάσεων καὶ τοῦ πραγματικοῦ ἐκτελεσθέντος κύβου των.

Π.

(Τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές).

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ.

Ὁ κατὰ τὴν 30ὴν Ἰουνίου ἐ. ἔ. ἰσολογισμὸς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς συνοψίζεται ὡς ἑξῆς ἐν τῷ ἀπέναντι πίνακι τῆς συνοπτικῆς καταστάσεως αὐτῆς.

Συνοπτικὴ κατάστασις τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.—(30 Ἰουνίου 1880).

Ἐνεργητικὸν	31 Μαΐου	30 Ἰουνίου	Παθητικὸν	31 Μαΐου	30 Ἰουνίου	Ἐλαττώσεις
Μεταλλικὸν καὶ Σίματα Ἐξωτερ. Γραμμάτια Ἰονικῆς Τραπεζῆς	22,251,939	26,475,557	Κυκλοφορία Τραπεζικῶν Γραμματίων	51,388,858	55,525,477	660,029
Δάνεια πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίᾳ	4,505,056	4,492,400	Καταθέσεις ἔντοκοι καὶ ἄτοκοι	48,046,444	51,183,017	12,656
Χρεώγραφα Κυβερνήσεως	22,673,217	20,731,295	Παρακαταθήκαι	71,859	32,975	1,941,922
Προεξοφλήσεις	43,763,224	49,346,982	Ἐπιταγαὶ πρὸς πληρωμὴν	292,999	375,168	1,637,496
Ἄνοικτοί λησμοί, δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ, χρεωλυτικὰ κλπ.	29,457,910	30,288,016	Διάρρητα	1,512,884	3,278,733	
Διάρρητα	89,651,346	98,334,250	Ἐσθλαίον τακτικὸν καὶ ἀποθεματικὸν	101,312,744	110,395,370	
	39,529,945	39,276,188		30,630,000	30,630,000	
	2,761,453	3,414,932		131,942,744	141,025,370	
	131,942,744	141,025,370				
Μεταλλικὸν	4,888,647	4,136,619	Ἐξωτερικοὶ λησμοὶ μεταλ. διαθέσ. ἐν ὄψει Γραμμάτια Ἰονικῆς Τραπεζῆς			
Κυκλοφορία Τραπεζικῶν Γραμματίων	5,583,758	3,136,873	Δάνειον πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίᾳ			
Χρεώγραφα Κυβερνήσεως	830,106	1,383,739	Ἄνοικτοὶ λογαριασμοὶ κλπ. δάνεια			
Καταθέσεις ἔντοκοι καὶ ἄτοκοι	82,169					
Προεξοφλήσεις						
Δάνεια ἐπὶ ὑποθήκῃ						
Ἐπιταγαὶ πρὸς πληρωμὴν						

Τὸ κατὰ τὴν 30 Ἰουνίου μεταλλικὸν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἦτο ὑπέρτερον τοῦ κατὰ τὴν 31 Μαΐου κατὰ δραχ. 4,888,547, τὰ δὲ ἐν κυκλοφορίᾳ τραπεζικὰ γραμμάτια ὑπέρτερα τῶν τῆς 30 Ἰουνίου κατὰ δραχ. 4,136,619. Ἀλλ' ἡ ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰουνίου προσθήκη εἰς τὴν κυκλοφορίαν τῶν τραπεζικῶν γραμματίων τοῦ ποσοῦ τούτου ἐπέφερον, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τὴν ὑπερτίμησιν τῶν μεταλλικῶν νομισμάτων καὶ τὴν ὑψωσιν τοῦ ἐπὶ τῆς ἀλλοδαπῆς συναλλάγματος καὶ κατ' αὐτὰς τὰς παραμονὰς τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ σταφιδοκάρπου. Ἐν ταῖς παρατηρήσεσιν ἡμῶν ἐπὶ τῆς κατὰ τὴν 31 Μαΐου συνοπτικῆς καταστάσεως τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ἐλέγομεν, ὅτι ἡ Τράπεζα, ὑποχρεωμένη οὖσα νὰ διαθέσῃ τοῦλάχιστον ὀλόκληρον τὸ ποσὸν τοῦ κεφαλαίου, ὅπερ ἐπρομηθεύθη ἐκ τῆς πρώτης δόσεως τοῦ δανείου τῶν 60,000,000, θέλει θέσει εἰς κυκλοφορίαν ἢ τραπεζικὰ γραμμάτια, δυνάμει τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, ὅπερ θέλει ἐπιφέρει τὴν ὑποτίμησίν των, ἢ τὸ μεταλλικόν της, ὅπερ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θέλει φυγαδευθῆ, ἔπραξε δὲ, ὡς ἐκ τοῦ ἰσολογισμοῦ τῆς 30 Ἰουνίου ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν τῆς 30 Μαΐου ἐ. ἔ. προκύπτει, τὸ πρῶτον. Ἀλλ' ἡ ἀνάγκη αὕτη τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς δὲν ἐξέλειπεν ἔτι, διότι τὸ εἰς κυκλοφορίαν ποσὸν τῶν τραπεζικῶν γραμματίων μετὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ ἀφαίρεσιν τοῦ μεταλλικοῦ καὶ τοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπ' ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας δανείου, ὅπερ ἐντὸς τοῦ Ἰουνίου ἐμειώθη κατὰ δραχ. 1,941,922, εὐρίσκεται εἰς σημεῖον ἐν τῷ ὁποίῳ ἀπὸ τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας μέχρι τοῦδε δὲν ὑπεβιάσθη καὶ ἐν τῷ ὁποίῳ δὲν δύναται νὰ διατηρηθῆ. Καταδεικνύει δὲ τοῦτο ὁ ἐπόμενος πίναξ τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ τραπεζικῶν γραμματίων, τοῦ μεταλλικοῦ καὶ τοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν δανείου ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας μέχρι τέλους Ἰουνίου ἐ. ἔ.

Ἑξαμηνία:	1 Μέσος ὀρος ἐν κυκλοφορίᾳ Τραπεζικῶν Γραμματίων	2 Μέσος ὀρος μεταλλικοῦ	3 Δάνειον τῆ Κυβερνήσει ἐπ' ἀναγκ. κυκλοφορ. κατὰ τὴν λήξιν τῆς ἑξαμηνίας	4 ὑπόλοιπον Τραπ. Γραμματίων ἀφαιρέσει στηλῶν 2 καὶ 3
1877 Α'.	34,771,370	16,550,246		18,221,124
" Β'.	42,453,638	16,332,363	14,556,155	11,565,120
1878 Α'.	53,683,851	9,918,725	31,167,572	12,597,554
" Β'.	59,927,463	8,496,406	35,904,141	15,526,916
1879 Α'.	60,181,119	9,931,563	22,840,921	27,408,635
" Β'.	52,636,242	17,971,204	11,585,446	23,079,592
1880 Α' (α)	52,345,102	22,170,555	20,731,295	9,443,251
	355,998,785	101,371,063	136,785,530	117,842,192

Διὰ παρὰ τῆ Τραπεζῆς ἐντοκοὶ καταθέσεις ἠϋξήσαν ἐντὸς τοῦ μηνὸς κατὰ δραχ. 2,626,407, τὸ δὲ ποσὸν τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς Α' δόσεως τοῦ δανείου τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῶν 60,000,000. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ ὅλον τῆς Α' δόσεως ἀνέρχεται εἰς δραχ. 13,336,087 μέχρι δὲ τέλους Ἰουνίου κατεβλήθησαν δραχ. 7,200,000 κατὰ τὴν ὑπὸ τὸν δημοσιευθέντα ἰσολογισμὸν τῆς Α' ἑξαμηνίας ἐ. ἔ. σημείωσιν, ὑπολείπονται εἰσέτι δραχ. 6,616,087 πρὸς συμπλήρωσιν τῆς πρώτης δόσεως,

Ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰουνίου ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἐξ ἑνὸς μὲν ἠγόρασεν ὁμολογίας τοῦ δανείου τῶν 60,000,000 τοῦ δημοσίου ἐκ δραχ. 5,559,043, ἠϋξήσε τὰς προεξοφλήσεις της κατὰ δραχ. 830,016 καὶ ἐχορήγησε δάνεια ἐπὶ ὑποθήκη κλπ. ἐκ δραχ. 1,410,714, ἦτοι διέθεσε κεφάλαια ἐπὶ τόκῳ ἐκ δραχ. 7,800,000, ἀλλ' ἐξ ἄλλου ἐδανείσθη ἐντὸς τοῦ μηνὸς ἐπὶ τόκῳ δρ. 2,626,407 καὶ εἰσέπραξεν ἐξ ἀνοικτῶν λ/σμῶν δρ. 1,664,471, ἐξ ἐκποιήσεως ὁμολογιῶν τοῦ δανείου τῶν 26,000,000 δραχ. 49,996 ἦτοι ἐχρεώθη ἐπὶ τόκῳ καὶ ἀπέσυρε τοκοφόρα κεφάλαιά της

(α) Ὁ μέσος ὀρος ἐλήφθη ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν τεσσάρων τελευταίων μηνῶν τῆς ἑξαμηνίας, ἐλλείπει τῶν ἀπαιτουμένων στοιχείων

ἐκ δραχ. 4,340,000, ὥστε ἡ ὑπὲρ αὐτῆς ἐντὸς τοῦ μηνὸς διαφορὰ περιορίζεται εἰς δραχ. 3,460,000. Πρὸς τούτοις εἰσέπραξεν ἡ Τράπεζα ἐντὸς τοῦ Ἰουνίου καὶ δραχμὰς 1,941,922 ἐκ τοῦ πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἐπ' ἀναγκαστικῆ κυκλοφορίας δανείου, ὅπερ, ἀνερχόμενον κατὰ τὴν 31ην Μαΐου ἐ.ε. εἰς δραχ. 22,673,217, περιορίσθη κατὰ τὴν 30 Ἰουνίου ἐ.ε. εἰς δραχ. 20,731,295, ἀλλ' ἡ ἐκ τῆς εἰσπράξεως ταύτης μείωσις τῶν κερδῶν τῆς Τραπεζῆς εἶναι ἀσήμαντος, διότι, ὡς γνωστόν, τὸ δάνειον ἐχορηγήθη εἰς τὴν Κυβέρνησιν ἐπὶ τόκῳ ἐνὸς τοῖς ἑκατὸν ἐτησίως. Ὁ ἐπόμενος πίναξ δεικνύει τὰ ἀποτελέσματα τῶν εἰσπράξεων καὶ λ/σμῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κατὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον :

Εἰσπράξεις		Πληρωμαί	
Ἐκ κυκλοφορίας Τραπεζικῶν Γραμματ.	4,136,019	Δι' ἀγορὰν μεταλλικοῦ	4,888,647
» καταθέσ. ἀτοκίων .	498,863	Εἰς προεξοφλήσεις . .	830,106
» " ἐντόκων .	2,626,497	» δάν. ἐπὶ ὑποθήκῃ	1,383,739
» " ταμιευτ.	11,603	» " χρεωλυτικά .	11,844
» μερισμάτων πληρωτέων	2,228,573	» " ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρυσοῦ καὶ ἀργύρ.	15,131
» συναλλαγμάτων ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ	5,000	» δάν. ἰδιαιτ. Κυβερ.	74,722
Ἐξ ἐπιταγ. πρὸς πληρωμὴν	82,169	» " 60 ἐκ. "	5,559,043
» ἐξωτερικῶν λ/σμῶν	660,029	» κατασῆμ. Τραπεζ.	25,223
Ἐκ Γραμ. Ἰον. Τραπ.	12,656	» Στγματα καὶ Γραμ.	118,444
» δανείου Κυβερνήσ. ἐπ' ἀναγκ. κυκλοφ.	1,941,922	» προεξοφλήματα . . .	1,006,687
Ἐξ ἀνοικτῶν λ/σμῶν	1,604,471	» παρακαταθήκας . . .	38,884
Ἐκ δαν. 26,000,000	49,996	» διάφορα	529,033
Ἐξ ἀπαιτήσεων ἐπισηφῶν	19,122		
Ἐκ διαφόρων	543,963		
	14,481,492		14,481,492

Παρατηρεῖται ἐν τούτοις, ὅτι μόλις ἤρξατο ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα ἀποβάλλουσα ἐλάχιστον μέρος τοῦ φορτίου, ὅπερ

ἐπὶ τῆς ἰσχυρᾶς ράχεώς της βαστάζει καὶ ἀμέσως ἀνεφάνησαν αἱ συνέπειαι τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας τῶν τραπεζικῶν γραμματίων ἐπὶ τῆς ράχεως τῆς κοινωνίας, ἀποτιούσης νῦν μικρὸν μέρος τῆς ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀφαιρέσεως πιστώσεως διὰ τὴν πληρωμὴν τόκου ἐπὶ τῶν ἀποσυρθέντων τῆς κυκλοφορίας ἐντόκων γραμματίων τοῦ Δημοσίου Ταμείου καὶ τῶν πρὸς ἰ τοῖς ο/ο λαμβανόμενων ἐκ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς χρημάτων. Ἀλλὰ τὸ φορτίον, ὅπερ ἔφερον ἡ Τράπεζα ἀπὸ τῆς κυρώσεως μόνον τοῦ νόμου περὶ δανείου πρὸς ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, ἦτοι ἀπὸ 18 Ἀπριλίου ἐ.ε. ἀνῆλθε μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν δραχ. 16,800,000· ἀφαιρέσει δὲ τοῦ ἐκ δρ. 3,460,000 μικροῦ μέρους, ὅπερ κατὰ τ' ἀνωτέρω ἀπέβαλεν, ὑπολείπεται ἐτι αὐτῇ φορτίον ἐκ δραχ. 13,340,000 πλὴν ἐκείνου, ὅπερ ἔφερε καὶ πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης. Εὐθὺς δ' ὡς ἀποφασίσῃ ν' ἀποβάλῃ αὐτό, ὅπερ μένει κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ της, αἱ συνέπειαι διὰ τὴν κοινωνίαν ἔσονταί ἴσταν ἐπαισθηταί, θέλουσι δ' ἐφελκύσει τότε τὴν προσοχὴν της καὶ διεγείρει τὴν ἀγανάκτησιν αὐτῆς, ἀδίκως βεβαίως κατὰ τῆς Κυβερνήσεως ἐκείνης, ἣτις θέλει διατελεῖ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Ἀλλὰ καὶ σήμερον δύναται τις ἄρα γε βασίμως νὰ ἰσχυρισθῇ, ὅτι δὲν ὑφίσταται ζημίαν τινὰ ἡ κοινωνία καὶ ὅτι αὕτη ἅπασα ἐπιβαρύνει τοὺς μετόχους τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς; Νομίζομεν ὅχι, καὶ θέλομεν προσπαθήσει νὰ διαλύσωμεν τὴν ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἐπικαθημένην ἀχλύν, ὅπως ἀποκαλύψωμεν, εἰ δυνατόν, τὴν ἀλήθειαν καὶ εἰς τοὺς γυμνοὺς ὀφθαλμοὺς.

Καὶ πρῶτον μὲν ἀνάγκη νὰ εἴπωμεν ποῖον εἶναι τὸ ὑπὲρ τῆς κοινωνίας κέρδος ἐκ τοῦ μέτρου τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων, ὅπερ ἐξηγεῖ ὁ δόκτωρ Σμιθ ἐν τῇ πλουτολογία αὐτοῦ ὡς ἑξῆς :

« Ἡ ὑποκατάστασις τοῦ χάρτου ἐν τῇ θέσει τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργυροῦ νομίσματος ἀντικαθιστᾷ ἐν ἴσταν δαπα-

νηρόν μέσον τοῦ ἐμπορίου δι' ἐτέρου ἤττον δαπανηροῦ, ἀλλ' ἐπίσης προσφόρου. Ἡ κυκλοφορία ἐργάζεται δια νέου ὀχετοῦ, δια τὴν κατασκευὴν καὶ συντήρησιν τοῦ ὁποίου ἀπαιτεῖται μικροτέρα δαπάνη. Ἀλλὰ κατὰ τίνα τρόπον ἡ ἐργασία αὕτη ἐκτελεῖται καὶ κατὰ τίνα τρόπον συντελεῖ εἰς τὴν αὔξησιν εἴτε τοῦ ἀκαθαρίστου εἴτε τοῦ καθαροῦ εἰσοδήματος τῆς κοινωνίας, δὲν εἶναι τόσο προφανές καὶ ἐπομένως ἀπαιτεῖ περαιτέραν τινὰ ἐξήγησιν.

» Ὑπάρχουσι διάφορα χαρτονομισμάτων εἶδη, ἀλλὰ τὰ κυκλοφοροῦντα γραμμάτια τῶν τραπεζῶν καὶ τῶν τραπεζιτῶν εἶναι τὰ μάλιστα γνωστὰ εἶδη καὶ τὰ μάλιστα κατάλληλα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

» Ὅταν ὁ λαὸς ὠρισμένου τινὸς τόπου ἔχη τοιαύτην πεποίθησιν εἰς τὴν περιουσίαν, τὴν ἐτοιμότητα καὶ τὴν σύνεσιν ὠρισμένου τινὸς τραπεζίτου, εἰς τὸ νὰ πιστεύῃ, ὅτι εἶναι πάντοτε ἔτοιμος νὰ πληρόνη ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ τὰ γραμμάτια του ἐκεῖνα, ἅτινα κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἤθελον ἐκάστοτε παρουσιάζεσθαι, τὰ τοιαῦτα γραμμάτια ἔχουσι τὴν αὐτὴν κυκλοφορίαν, οἷαν καὶ τὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ νομίσματα, ἐκ τῆς πεποιθήσεως ὅτι τοιαῦτα νομίσματα δύνανται ἐν παντὶ καιρῷ νὰ ληφθῶσιν ἀντ' αὐτῶν.»

» Τραπεζίτης τις δανείζει εἰς τοὺς πελάτας του τὰ ἰδιά του γραμμάτια μέχρις ἑκατὸν χιλιάδων λιρῶν καθ' ὑπόθεσιν. Ἐπειδὴ δὲ τὰ γραμμάτια ταῦτα ἐκτελοῦσιν ἀπάσας τὰς ὑπηρεσίας τῶν μεταλλικῶν νομισμάτων, οἱ ὀφειλέται τῶν πληρόνουσιν αὐτοῖς τὸν αὐτὸν τόκον, ὅσον ἤθελον πληρώσει ἐὰν τὸ δάνειον ἐδίδοτο εἰς μεταλλικὰ νομίσματα. Ὁ τόκος οὗτος εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ κέρδους του, καὶ μολονότι τινὰ τῶν γραμματίων τούτων συνεχῶς ἐπιστρέφουσιν εἰς αὐτὸν πρὸς ἐξαργύρωσιν, μέρος αὐτῶν ἐξακολουθεῖ νὰ κυκλοφορῇ διὰ μῆνας καὶ ἔτη ὅλα. Ἐπομένως, μολονότι ἔχει ἐν κυκλοφορίᾳ γραμμάτια ἑκατὸν χιλιάδων λιρῶν, εἴκοσι χιλιάδες λίραι εἰς χρυσὸν καὶ ἀργυρον δύνανται νὰ εἶναι πολλάκις ἐπαρκῆς πρόβλεψις

ἀπέναντι τῶν παρουσιαζομένων αἰτήσεων. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἐπομένως εἴκοσι χιλιάδες λίραι εἰς χρυσὸν καὶ ἀργυρον ἐκτελοῦσιν ἀπάσας τὰς ἐργασίας, ὡς ἄλλως ἤθελον ἐκτελέσει ἑκατὸν χιλιάδες λίραι. Αἱ αὐταὶ συναλλαγαι δύνανται νὰ γίνωσιν, ἡ αὐτὴ ποσότης καταναλωσίμων προϊόντων δύναται νὰ κυκλοφορήσῃ καὶ νὰ διανεμηθῇ εἰς τοὺς οἰκείους καταναλωτὰς μέχρι τῆς ποσότητος τῶν ἑκατὸν χιλιάδων λιρῶν, ὅπως καὶ δι' ἴσης ποσότητος χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Ὅγδοήκοντα χιλιάδες λίραι χρυσοῦ καὶ ἀργύρου δύνανται κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον νὰ οἰκονομηθῶσιν ἐκ τῆς κυκλοφορίας τῆς χώρας. Ἐὰν δὲ διάφοροι ἐργασίαι τοῦ αὐτοῦ εἴδους ἤθελον ταυτοχρόνως ἐνεργηθῇ ὑπὸ διαφόρων τραπεζῶν ἢ τραπεζιτῶν, ἀπασα ἡ κυκλοφορία δύναται οὕτω νὰ ἐνεργηθῇ διὰ τοῦ πέμπτου μόνον τοῦ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, ὧν τινων ἄλλως ἤθελεν εἶσθαι ἀνάγκη.»

Ἡ κυκλοφορία λοιπὸν τραπεζικῶν γραμματίων, καθ' ὅσον εἶναι ἀνωτέρα τοῦ ἐν τοῖς ταμείοις τῶν Τραπεζῶν διατηρουμένου μεταλλικοῦ πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐξαργύρωσεως τῶν πρὸς πληρωμὴν ἐμφανιζομένων γραμματίων, αὐξάνει κατὰ τοσοῦτον, ἀνευ οὐδεμιᾶς βλάβης, τὸ κυκλοφοροῦν τῆς χώρας κεφάλαιον, ἀποτέλεσμα δὲ τῆς τοιαύτης αὐξήσεως τῶν κεφαλαίων εἶναι ἀνάλογος ἔκπτωσις τοῦ ὄρου τῶν τόκων ὑπὲρ τῶν ἐχόντων ἀνάγκην τῶν κεφαλαίων καὶ ἰδίως τοῦ ἐμπορίου. Διὰ τῆς κυκλοφορίας ἐπομένως τραπεζικῶν γραμματίων, ἐντὸς τοῦ ὀρίου, ἐν ᾧ δὲν ὑφίστανται ὑποτίμησιν τινὰ, ἀλλὰ πέραν τοῦ ἐν τοῖς ταμείοις τῆς Τραπεζῆς ὑπάρχοντος μεταλλικοῦ, ἡ μὲν Τράπεζα ὠφελεῖται τοὺς τόκους τῆς διαθέσεως αὐτῶν, ἡ δὲ κοινωνία τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ὄρου τῶν τόκων, συμμεριζομένη οὕτως ἐμμέσως τοῦ ἐκ τοῦ προνομίου κέρδους. Ἡ μὴ κυκλοφορία τραπεζικῶν γραμματίων ἤθελε μὲν στερήσει τὴν Τράπεζαν τοῦ ἐκ τῶν τόκων κέρδους, ἀλλ' ἐξ ἄλλου θὰ ἐστερεῖτο καὶ ἡ κοινωνία τῆς ἐλαττώσεως τοῦ

όρου τῶν τόκων, δυναμένης ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τῆς Τραπεζῆς νὰ διαθέτῃ τὰ κεφάλαιά της ἐπὶ τόκῳ ἀνωτέρῳ καὶ ἀποζημιουμένης οὕτως ἐν μέρει εἰς βᾶρος τῶν ὀφειλετῶν της. Ὅτι δὲ ἡ σύστασις τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἢτοι ἡ παραχώρησις αὐτῇ τοῦ προνομίου τῆς ἐκδόσεως γραμματίων ἐπέφερε τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ὅρου τῶν τόκων οὐδείς, νομίζομεν, δύναται ν' ἀμφισβητήσῃ.

Ἐρχόμενοι δὲ νῦν εἰς τὴν ὑπὸ συζήτησιν συγκεκριμένην περίπτωσιν, ἃς ὑποθέσωμεν ἐπὶ στιγμὴν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις παρουσιάζεται εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν καὶ πληρόνει εἰς αὐτὴν εἰς μεταλλικὸν τὸ ποσὸν ἐκ δραχμῶν 20,731,295, ἃς ἐπ' ἀναγκαστικῇ κυκλοφορίᾳ τῶν γραμματίων ὀφείλει. Τί θέλει πράξῃ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ Τράπεζα; Οὐδὲν ἕτερον, εἰμὴ θέλει βεβαίως προσπαθήσῃ νὰ διαθέσῃ ὀλόκληρον τὸ ποσὸν τοῦτο, ἀφοῦ τὸ ὑπάρχον ἐν κυκλοφορίᾳ ποσὸν τραπεζικῶν γραμματίων εἶναι τοσοῦτον, ὥστε νὰ μὴ ὑφίστανται ταῦτα ὑποτίμησιν τινὰ καὶ ἐπομένως τὸ ἐν τοῖς ταμείοις αὐτῆς μεταλλικὸν ἀρκεῖ πρὸς ἄμεσον ἐξαργύρωσιν τῶν παρουσιασθησομένων γραμματίων. Διὰ νὰ διαθέσῃ ὁμως τὸ ποσὸν τοῦτο ἡ Τράπεζα θ' ἀναγκασθῇ νὰ ἐλαττώσῃ τὸν ὅρον τοῦ τόκου καὶ τοῦτο πράττουσιν αἱ Τράπεζαι πάντοτε, ὡς ἂν τὸ συγκεντροῦμενον ἐν τοῖς ταμείοις αὐτῶν μεταλλικὸν ὑπερβαίῃ τὰς ἀνάγκας των.

Ἀγόμεθα ἐπομένως εἰς τὸ συμπέρασμα, καθ' ὃ τὴν τοῦ δημοσίου ὠφέλειαν ἐκ τοῦ δανείου ἐπὶ τόκῳ ἐνὸς τοῖς ἑκατὸν ἀποτίει μὲν, τὸ γε νῦν ἔχον, ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα κατὰ τὸ μέγιστον αὐτῆς μέρος, ἀλλ' οὐχ ἥττον προσφέρει καὶ ἡ κοινωνία τὸ μέρος της καὶ ἀποκλειστικῶς ἡ μερὶς τῶν ὀφειλετῶν, ὠφελοῦνται δὲ πλὴν τοῦ δημοσίου καὶ αἱ λοιπαὶ Τράπεζαι καὶ οἱ τοκισταί, ἀποφεύγοντες τὸν κατ' αὐτῶν συναγωνισμόν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.

Αἱ ἐκ τόκων εἰσπράξεις τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κατὰ τὴν λήξασαν ἑξαμηνίαν ἠλαττώθησαν ἐνεκεν τῶν ἀνωτέρω

λόγων ἐπαισθητῶς, ἐκαλύφθη δὲ ἡ ἐλάττωσις αὐτὴ ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐξ ἄλλων κερδῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐξ ὀλιγωτέρων ἀποσβέσεων. Οἱ ἐπόμενοι δύο συγκριτικοὶ τῶν κερδῶν καὶ ζημιῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς πίνακες τῆς Β' ἑξαμηνίας τοῦ 1878 πρὸς τὴν Α' τοῦ 1879 καὶ τῆς Β' τοῦ 1879 πρὸς τὴν Α' τοῦ 1880 καταδεικνύουσι τὰς διαφορὰς ταύτας.

Α'.

Κατηγορίαι κερδῶν ἢ ζημιῶν.	Ἑξαμηνία		Διαφορὰ ἐπὶ πλέον ἢ ἔλ., κατὰ τὴν Α' 1879
	Β. 1878	Α. 1879	
κέρδη	Δραχ.	Δραχ.	Δραχ.
Προεξοφλήμ. κεντρ. καταστήματος	291,769	236,963	— 54,806
" " ὑποκαταστημάτων	833,717	837,785	+ 4,068
Τόκοι ἀνοικτῶν λισμῶν κεντρικοῦ	506,890	522,239	+ 15,349
" " " ὑπ]κατας.	251,137	238,745	— 12,392
" ἀπλῶν δαγείων κεντρικοῦ	364,780	393,270	+ 28,490
" " " ὑπ]κατας	546,304	607,079	+ 60,775
" δαν. χρεωλ. καὶ δημοσίου	550,227	530,036	— 20,191
" " ἐπὶ ἐνεχόμενῳ κεντρικοῦ	17,131	17,057	— 74
" " " ὑπ]κατας.	452	317	— 135
	3,362,407	3,383,491	+ 21,084
Ἐφέλεια ἐκποιήσεως κτημάτων καὶ ἐμολογία δημοσίου . . .	28,201	20,576	— 7,625
Διάφοροι κέρδη κεντρικοῦ κατασ.	12,952	207,851	+ 194,899
" " ὑποκαταστημάτων	63,115	51,053	— 12,062
Κέρδη παρελθούσης ἑξαμηνίας . .	2,581	41,510	+ 38,929
	106,849	290,990	+ 184,141
Ζημῖαι			
Ἀπαιτήσεις ἐπισημασθῆσιν κεντρικοῦ	45,718	69,067	+ 23,349
" " " ὑπ]κατας.	45,463	21,730	— 23,733
Κέρδη ἀφιέρμενα διὰ τὴν ἐπομέ- νην ἑξαμηνίαν	41,510	75,391	+ 33,881
	102,691	166,188	+ 63,497

B'.

Κατηγορίαι κερδών ή ζημιών.	Έξαμηνία		Διαφορά επί πλέον ή ἔλ, κατὰ τὴν Α' 1880
	B. 1879	A. 1880	
κέρδη	Δραχ.	Δραχ.	Δραχ.
Προεξοφλήμ. κεντρ. καταστήματος	510,747	250,387	— 260,360
" " ὑποκαταστημάτων	855,213	889,763	+ 34,550
Τόκοι ἀνοικτῶν λ/σμῶν κεντρικοῦ	431,073	402,758	— 28,315
" " " ὑπ/κατας.	259,564	252,278	— 7,286
" ἀπλῶν δανείων κεντρικοῦ	380,234	391,505	+ 11,271
" " " ὑπ/κατας	640,987	654,809	+ 13,822
" δαν. γροεωλ. καὶ δημοσίου	526,953	524,774	— 2,179
" " ἐπὶ ἐνεχυρῶ κεντρικοῦ	30,725	19,222	— 1,503
" " " ὑπ/κατας	240	410	+ 170
	3,625,736	3,385,906	— 239,830
Ὀφέλεια ἐκποιήσεως κτημάτων καὶ ἠμολογία δημοσίου . . .	29,204	129,463	+ 100,259
Διάφοροι κέρδη κεντρικοῦ κατασ.	52,409	150,316	+ 97,847
" " ὑποκαταστημάτων	79,500	56,783	— 22,717
Κέρδη πρελούσεως ἑξαμηνιαίας . .	75,391	153,844	+ 78,453
	236,564	490,406	+ 253,842
Ζημίες			
Ἀπαιτήσεις ἐπισημασθῆναι κεντρικοῦ	100,803	26,903	— 73,900
" " " ὑπ/κατας.	25,353	29,261	+ 3,908
Κέρδη ἀφιέρμενα διὰ τὴν ἐπομέ- νην ἑξαμηνιαίαν	153,844	98,390	— 55,454
	280,000	154,554	— 125,446

Κατὰ τοὺς ἀνωτέρω δύο πίνακας τὰ προεξοφλήματα τοῦ κεντρικοῦ καταστήματος τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς κατὰ τὴν λήξασαν ἑξαμηνιαίαν ἐμειώθησαν κατὰ δρ. 260,360, ἐν γένει δὲ αἱ ἐκ τόκων εἰσπράξεις τῆς κατὰ δρ. 239,830, ἐνῶ ἡ Α' ἑξαμηνιαία τοῦ 1879 παρουσιάζει ἀποτελέσματα ἀνώτερα τῆς Β' τοῦ 1878 κατὰ δρ. 21,084. Ἐξ ἄλλου κατὰ τὴν λήξασαν ἑξαμηνιαίαν αἱ ἀποσβέσεις εἰσὶν ὀλιγώτεραι

τῆς προηγουμένης κατὰ δρ. 125,446, ἐνῶ ἐκεῖναι τῆς Α' τοῦ 1879 εἰσὶν ὑπέρτεραι τῶν τῆς πρὸ αὐτῆς κατὰ δραχ. 63,497.

Καὶ ἐκ τοῦ πίνακος τούτου ἀποδεικνύεται, ὅτι ἡ Τράπεζα, ἤτοι οἱ μέτοχοι αὐτῆς ὑπεβλήθησαν εἰς τὴν θυσίαν τοῦ περιορισμοῦ τῶν ὠφελειῶν τοῦ προνομίου τῆς κυκλοφορίας τραπεζικῶν γραμματίων, ἀλλ' ἂν οἱ δυνάμενοι νὰ διαθέτωσι τὰ μέσα ταῦτα τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ὑπὲρ τῆς Κυβερνήσεως καρπῶνται ἀντίστοιχον ὠφέλειαν ἐκ τῶν δημοσίων θέσεων καὶ τῶν λοιπῶν λαφύρων τῆς ἐξουσίας ὑπὲρ τῶν οικείων ἢ πρὸς πολιτικὴν ἑαυτῶν καὶ τῶν εὐνοουμένων των ἐπίρρωσιν, ἡ ὠφέλεια αὕτη οὔτε εἰς χρέωσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Κράτους ἐγγράφεται οὔτε εἰς τὸν λ/σμὸν τῶν κερδῶν καὶ ζημιῶν τῆς Τραπεζῆς, ὅπως συμμετάσχωσιν αὐτῆς καὶ οἱ μέτοχοι, ὅσον καὶ ἂν ἐπισύρῃ τῆς κοινωνίας τὴν προσοχὴν. Αὕτη ἀνήκει εἰς τὰ τυχερὰ κέρδη τῶν διαχειριζομένων τὰ μετοχικὰ κεφάλαια. Βέβαιον ἐν τούτοις φαίνεται, ὅτι τὰς τοιαύτας θυσίας ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ ὅτι ταχέως θ' ἀναφανῶσιν ὀρμητικώτεροι αἱ συνέπειαι τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας.

Αἱ ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰουνίου πράξεις ληψοδοσίας τοῦ Δημοσίου Ταμείου μετὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς περιορίζονται ἐξ ἑνὸς μὲν εἰς τὴν μείωσιν τοῦ ἐπ' ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας τῶν γραμματίων τῆς χρέους τῆς Κυβερνήσεως κατὰ δραχ. 1,941,922, ἐξ ἑτέρου δὲ εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς ἀγορὰν ὁμολογιῶν τοῦ δανείου τῶν 60,000,000 ἐκ δραχ. 5,559,043.

Ἐξ ὧν ἐδημοσιεύθησαν ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ἡ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐκποίησις τῶν 24,000 ὁμολογιῶν τοῦ 60 ἑκατομμυρίων φαίνεται προσεγγίζουσα εἰς τὸ τέρμα τῆς, ἐὰν μὴ συνετελέσθη ἤδη, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ προϊόντος τῆς ἐκποιήσεως ταύτης ἐπεστράφησαν εἰς τὴν Τράπεζαν αἱ δραχ. 1,941,922 ἀπέναντι τοῦ δανείου ἐπ' ἀναγκαστικῆς

κυκλοφορία. Μετά τὴν ἀφαίρεσιν ἐπομένως τοῦ ποσοῦ τούτου ἡ ἐνεστῶσα Κυβέρνησις ἔλαβεν ἐκ τῆς Τραπεζῆς δραχ. 10,058,078, πρὸς τούτοις τὴν παρὰ τῆς Τραπεζῆς εἰς χρυσὸν συνισταμένην παρακαταθήκην τοῦ δανείου τῶν 60,000,000 ἐκ δρ. 2,127,494 καὶ τελευταῖον τὸ προϊόν 19,000 ἐκ τῶν 24,000 ὁμολογιῶν τοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων, ὑπολογιζομένης δὲ ἐκάστης ὁμολογίας πρὸς φράγκα 438 ἢ δρ. 490:56, ἔλαβε δρ. 9,320,640 ἧτοι ἐν ὄλῳ δρ. 21,506,212· ἐπειδὴ ἀπέσυρεν ἐκ τῆς κυκλοφορίας ἔντοκα γραμμάτια τοῦ δημοσίου ἐκ δρ. 8 ἑκατομμυρίων, ἐπλήρωσε δὲ τὸ ἐκ 350,000 δρ. χρέος πρὸς τὴν Βιομηχανικὴν Τράπεζαν καὶ περιπλέον εἰς τὴν Ἐθνικὴν διὰ καθυστεροῦντας τόκους ἐντόκων γραμματίων περὶ τὰς 400,000 δρ. ἧτοι ἐν ὄλῳ δρ. 8,750,000, ἐδαπάνησε διὰ τὰς λοιπὰς ἀνάγκας τοῦ Κράτους δρ. 12,756,212 ἐν διαστήματι ἧττονι τῶν δύο καὶ ἡμίσεως μηνῶν, ἧτοι ἐδαπάνησε πέραν τοῦ εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῆς χρήσεως 1880 ἀναγραφομένου ἐλλείμματος ἐκ δρ. 5,938,597 δρ. 6,817,615.

Ἄλλ'εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ ἐνεστῶσα Κυβέρνησις, καὶ τοὶ προσδιορίσασα τὸ ἐλλεῖμμα τῆς χρήσεως 1880 εἰς δραχ. 6 ἑκατομμύρια, ὑπελόγισεν ὅμως, ὅτι αἱ μέχρι τέλους Δεκεμβρίου ἐ. ἔ. ἀνάγκαι τοῦ Δημοσίου Ταμείου θέλουσι φθάσει μεταξύ τῶν 9 καὶ 10 ἑκατομμυρίων, διότι διὰ τοῦ Προέδρου αὐτῆς κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Βουλῆς τῆς 10 Ἀπριλίου ἐ. ἔ. συζητουμένου τοῦ νομοσχεδίου περὶ δανείου ἐξ 21 ἑκατομμυρίων πρὸς ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας ἐξέθηκε τοὺς ἐπομένους ὑπολογισμούς: 1) "Ὅτι ἤθελεν εἰσπράξει ἐκ τοῦ δανείου τῶν 21 ἑκατομμυρίων δρ. 19,992,000, ἐκ τῆς ἐκποιήσεως τῶν 24,000 ὁμολογιῶν τοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων δρ. 11 ἑκατομμύρια καὶ ἐκ τῆς ἀναλήψεως τῆς παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς παρακαταθήκης τοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων δρ. 2 ἑκατομμύρια ἐν ὄλῳ δρ. 32,992,000. 2) "Ὅτι ἤθελε πληρώσει

διὰ τὴν ἐξόφλησιν τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δανείων ἐπ' ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας πρὸς ἀμφοτέρας τὰς Τραπεζὰς Ἐθνικὴν καὶ Ἴονικὴν δραχ. 15,200,000, διὰ χρέος πρὸς τὴν Βιομηχανικὴν Τράπεζαν δρ. 350,000, δι' ὅμοιον πρὸς τὴν Ἐθνικὴν ἐκ τόκων ἐντόκων γραμματίων δραχ. 400,000 καὶ δι' ἐλάττωσιν τοῦ ποσοῦ τῶν ἐν κυκλοφορίᾳ ἐντόκων γραμματίων ἀπὸ 12 εἰς 4 ἑκατομμύρια δρ. 8 ἑκατομμύρια ἐν ὄλῳ δρ. 23,950,000. Ὡστε μένει οὕτω περίσσευμα ἐκ δρ. 9,042,000. Δαπανήσασα δὲ ἡ Κυβέρνησις κατὰ τ' ἀνωτέρω δρ. 12,756,212, ὑπερέβη τὰ ὅρια τοῦ ἐφοδίου τούτου κατὰ δρ. 3,714,212.

ὑπὸ τὴν ἐποψιν ὅμως τῆς ἐπαρκείας τῶν ὑπολειπομένων μέσων τῆς Κυβερνήσεως πρὸς ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας ἐξεταζομένου τοῦ πράγματος, ἡ ὑπέρβασις αὕτη περιορίζεται. Διότι ἐνῶ τὸ πρὸς τὰς δύο Τραπεζὰς χρέος τῆς Κυβερνήσεως, ὑποτιθεμένου ὅτι τὸ πρὸς τὴν Ἴονικὴν μένει ὅποιον ἐξ ἀρχῆς ἦτο, ἀνῆλθε μέχρι τῆς 30 Ἰουνίου ἐ. ἔ. εἰς δρ. 25,500,000, τὸ προϊόν τοῦ δανείου τῶν 21 ἑκατομμυρίων καὶ τῶν 5 χιλιάδων ὁμολογιῶν τοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων θέλει ἀνέλθει εἰς 23 ἑκατομμύρια περίπου, ὥστε ὑπολείπονται μόνον δρ. 2,500,000 πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ διὰ τὴν ἄρσιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας ἀπαιτουμένου ποσοῦ. Ἄλλὰ καὶ τὸ ποσὸν τοῦτο μετὰ τῶν ἀναγκῶν τῆς δευτέρας ἑξαμηνίας ἀρκεῖ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας, ἡ ἄρσις τῆς ὁποίας ἐχρησίμευσεν ὡς ὁ σπουδαιότερος λόγος πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ νομοσχεδίου τῆς Κυβερνήσεως. Ἐν τούτοις μήπως ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἡ ὑπὲρ τῆς ὁδοποιίας πρόνοια δὲν προεβλήθησαν κατὰ τὴν ψήφισιν τοῦ νόμου περὶ τοῦ δανείου τῶν 60 ἑκατομμυρίων; Φαίνεται, ὅτι τὸ δέλεαρ τῆς πληρώσεως κοινωνικῆς τινος ἀνάγκης ἀπαιτεῖται νὰ ρίπτηται ἐνώπιον τῆς Βουλῆς καὶ τῆς κοινωνίας ἐν τοιαύταις περιπτώσεσι πρὸς ἀποδοχὴν τῶν μέτρων τῶν Κυβερνήσεων. Σ. Γ. ΦΛΩΡΟΣ.

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ.

Ἡ ἐμπνεύσασα τὸν συνεταιρισμὸν τοῦτον ἰδέα δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἰδιοφυῆς ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις εἰς τὸν φυλετικὸν ἡμῶν χαρακτῆρα. Τὰ ἄτομα εἰργάσθησαν πλείονα καὶ μείζονα σχετικῶς παρ' ἡμῖν τοῦ ὅσον ὁ πολιτικὸς μηχανισμὸς ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀδιακόπων περισπασμῶν του. Δὲν φαίνεται ὅμως, ὅτι ὁ ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ στόλου συνεταιρισμὸς ἔλαβε πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἀνάπτυξιν μέχρι τοῦδε, καὶ ὑπάρχουσι πολλὰ ἐλαττήρια εἰς περαιτέρω ἐπίδοσιν του, τὰ ὅποια δὲν ἐτέθησαν μέχρι τοῦδε εἰς ἀποτελεσματικὴν ἐνέργειαν. Πρόκειται περὶ σχηματισμοῦ ἐθνικοῦ στόλου, τὸν ὁποῖον οἱ δημοκρατικοὶ χρόνοι τῆς κλασικῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ περιόδου καὶ τῆς τελευταίας ἐν τῇ τρίτῃ δεκαετηρίδι τοῦ παρόντος αἰῶνος τόσο ἀξίως συνεδύασαν μεταξὺ τῶν προσωπικῶν ἐνεργειῶν καὶ τῶν δημοσίων. Διότι τὰ ἄτομα ἐχορήγουν ἐν πολλοῖς καὶ τὸ κράτος διηύθυνε τὰ πλείστα τῶν κατὰ θάλασσαν ἐφοδίων τῆς Ἑλληνικῆς δόξης.

Ὅπως καὶ ἂν ἔχη, ἡ κατάστασις τῆς διαχειρίσεως καὶ τῆς ἐν γένει περιουσίας τῆς Ἑταιρίας τοῦ ἐθνικοῦ στόλου εἶχεν ὡς ἐξῆς κατὰ τὸ ἔτος 1879, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ ἰσολογισμοῦ τὸν ὁποῖον ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως ἡ Κεντρικὴ αὐτῆς Ἐπιτροπὴ. Κατὰ μὲν τὴν 31 Δεκεμβρίου 1878 ὑπῆρχε παρ' αὐτῇ ὑπόλοιπον περιουσίας δρ. 1,345,404 τοποθετουμένον ὡς ἔπεται: α) 3 μετοχαὶ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς δρ. 8,715. β) 215 μετοχαὶ τῆς Βιομηχανικῆς Τραπεζῆς δρ. 23,750. γ) 8 μετοχαὶ τῆς Ναυτικῆς Τραπεζῆς ὁ «Ἀρχάγγελος» δρ. 336. δ) 5 μετοχαὶ τῆς εταιρίας Ἀερίοφωτος δρ. 485. ε) 2 μετοχαὶ τῆς εταιρίας «Ἀλκυῶν» δρ. 448. ς) 7 ὁμολογίαι τῆς Γενικῆς Πιστω-

τικῆς Τραπεζῆς δρ. 95,500. ζ) 3 ὁμολογίαι τῆς «Ἀλκυῶνος» δρ. 21,840. η) 2 ὁμολογίαι τῆς Βιομηχανικῆς Τραπεζῆς δρ. 910,000. θ) ἔντοκα γραμμάτια τοῦ Δημοσίου δρ. 110,680. ι) 80 ὁμολογίαι τοῦ ἐθνικοῦ δανείου τῶν 10 ἑκατομμυρίων δρ. 18,492. ια) προκαταβολαὶ διὰ πρόχειρα ἔξοδα τοῦ γραφείου δρ. 112. ιβ) ὀφειλαὶ εἰς τὴν Ἑταιρίαν ἐκ τοῦ ἔτους 1877 δραχ. 24,634. ιγ) ἀκινήτων ἀξία δρ. 125,600. ιδ) ταμεῖον δρ. 4,711.— Κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1879 ἐγένοντο ὑπὲρ τῆς Ἑταιρίας τοῦ ἐθνικοῦ στόλου χρεώσεις ἐκ δρ. 1,730,387 τοποθετημέναι ὡς ἔπεται: ιε) 10 ὁμολογίαι τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς δραχ. 10,000. ις) ἔντοκα γραμμάτια τοῦ δημοσίου δρ. 311,528. ιζ) Κληροδότημα Νικοδήμου εἰς χρεώγραφα δρ. 26,340. ιη) δῆμος Πειραιῶς δραχ. 11,600. ιθ) Π. Ροῦσσος δραχ. 4,600. κ) ἀκινήτων ἀξία δρ. 20,550. κά) ταμεῖον δραχ. 1,345,659.— Τὸ ὅλον τῶν ἄνω δύο ἐν κεφαλαίῳ κατηγοριῶν δρ. 3,075,791.

Ἐν γένει ὅσον ἀφορᾷ τὴν κίνησιν τῶν χρεώσεων καὶ πιστώσεων τῆς Ἑταιρίας τοῦ ἐθνικοῦ στόλου ἐν ἔτει 1879, αἱ μὲν πρῶται ἀνέβησαν, ὡς ἤδη ἐρρέθη, εἰς δραχ. 1,730,387, αἱ δὲ δεύτεραι εἰς 2,887,078. Τὸ δὲ κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1879 ὑπόλοιπον τῆς εταιρίας κατηρτίζετο ἐκ δρ. 488,753, τοποθετημένον ὡς ἤδη μὲν ἐξετέθη ἐν τοῖς ἄνω ἐδαφίοις α-ε, ι-ιβ', ιζ'-κ', εἰς ὁμολογίας δὲ τῆς Γενικῆς Πιστωτικῆς Τραπεζῆς δρ. 6,500, εἰς ὁμολογίας τῆς «Ἀλκυῶνος» δρ. 15,120, εἰς ἔντοκα γραμμάτια τοῦ δημοσίου δρ. 186,228 καὶ εἰς τὸ Ταμεῖον δρ. 5,043.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ κατὰ τὸ ἔτος 1879 ἔσοδα καὶ ἔξοδα τῆς εταιρίας, ἔχουσι ταῦτα ὡς ἐξῆς: Α'. Ἐσοδα ὑπόλοιπον ἔτους 1878 δρ. 4,712, συνδρομαὶ ἐτήσιαι δρ. 3,646 συνδρομαὶ ἑκτακτοὶ δρ. 2,357, συνεισφοραὶ διὰ κιβωτίων δρ. 89, τόκοι κληροδοτημάτων Βερούκα, Καρούσου κλπ. δρ. 6,538, κληροδότημα Νικοδήμου δρ. 12,897, κληροδότημα Ἀσλάν δρ. 1,700, κληροδότημα Μελισσηνοῦ δρ. 3,925,

τόκοι καὶ μερίσματα δρ. 72,412, ἐξαργύρωσις ὁμολογιῶν καὶ χρεωγράφων δρ. 1,241,700, ἀπόληψις προκαταβληθέντων ἐξόδων δρ. 340, διαφορά νομισμάτων δρ. 62. — Β'. Ἐξοδα: γραφεῖον (προσωπικόν, ἐνοίκιον, χαρτόσημα, ταχυδρομικά, γραφικὴ ὕλη, χάρτης, τυπογραφικά κλπ.) δρ. 4,430, δικαστικά δρ. 454, προσφορά εἰς τὴν κυβέρνησιν δι' ἀγορὰν πολεμικοῦ καταδρομικοῦ πλοίου δραχ. 1,000,000, προεξόφλησις τόκων, ἐντόκων γραμματιῶν καὶ ὁμολογιῶν δρ. 4,569, προκαταβολαὶ δρ. 1,402, πληρωμαὶ ἀφεθέντων κληροδοτημάτων εἰς συγγενεῖς Νικοδήμου δρ. 12,861, κατάθεσις ἐν τῇ Ἐθνικῇ Τραπεζῇ διὰ τὴν προίκισιν τῆς δισεγγονῆς Νικοδήμου δρ. 10,000, ἐξοδα κληροδοτήματος Ἀσλάν δρ. 91, ἐντοκα γραμμάτια δρ. 311,528.

Μικροί, ἀναλόγως πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἰδέας, χρημάτων ἀριθμοί, οἱ ὅποιοι ὁμως δύνανται ὑπὸ ἰσχυρὰν καὶ πεφωτισμένην τοῦ Ἑλληνικοῦ διεύθυνσιν νὰ εὐρωσι τὴν τελικὴν αὐτῶν ἀνάπτυξιν εἰς σύνδεσμον τῶν παρελθουσῶν ἀναμνήσεων καὶ τῶν μελλουσῶν ἐλπίδων! Ἡ θάλασσα ὑπῆρξε διὰ τὴν Ἑλλάδα τὸ ἥμισυ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δόξης αὐτῆς. Δὲν ἔθεσεν εἰς μάτην ἡ Θεία Πρόνοια τὴν ἡμετέραν φυλὴν μεταξύ τόσων κόλπων, τόσων στενῶν καὶ τόσων ἀκρωτηρίων. Τὴν ἔθεσεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς μεγάλης θαλασσίας ὁδοῦ, μεταξύ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, ἵνα χρησιμεύη ὡς ὁδηγὸς τῶν ἀνὰ αἰῶνας κινουμένων πληθυσμῶν. Πᾶσα λοιπὸν ἐποχὴ, ἣτις δὲν ἀσφαλίζει τὸν ὑψηλὸν τοῦτον τῆς Θείας Προνοίας ὄρισμόν καὶ δὲν παρασκευάζει ναυτικῶς τὸ ἔθνος, εἶναι προδότις ἐποχὴ!